

Berlinből jelentik: A Reuter-ügynökség jelenté, hogy *felfegyverzett magyar, osztrák és német hadifoglyok elfoglalták Irkuck városát.* Ezt a hírt Berlinben kételkedéssel fogadják. Az entente már hónapok óta terjeszt olyan híreket, hogy a magyar, osztrák és német hadifoglyok veszélyez-

tetik Szibériát. Különösen az angol sajtó buzdokolik ennek a hírek a terjesztésén, hogy ily módon ürügyet keressen Japán beavatkozására. — Hogy, mi igaz Irkuck elfoglalásának híréből, azt most nem lehet megállapítani, de mindenesetre igen óvatosan kell a hírt fogadni.

Birtokforgalmi korlátozás az egész országra.

(Sehol az országban nem lehet birtokot eladni, vagy tíz évnél hosszabb időre bérbeadni kormányhatósági jóváhagyás nélkül.)

(Budapesti munkatársunktól.) Még Mezőssy Béla földművelésügyi miniszterének idején bocsájtották ki azt a kormányrendeletet, amely feleltetelre a földművelésügyi minisztert arra, hogy az általa megjelölt területeken hatósági engedélyhez kösse az ingatlanok forgalmát. Először néhány határszéli vármegyére rendelték el ezt a korlátozást, később a miniszter több délvidéki és dunántúli vármegyére mondta ki, hogy ott birtokot eladni, vagy tíz évnél hosszabb időre bérbeadni csak hatósági engedéllyel lehet, legutóbb pedig egy topolyai földvásárlással kapcsolatban ezt az intézkedést a földművelésügyi miniszter Dácskára is kiterjesztette.

A kormány emez intézkedésének kettős oka van. Nemzeti és szociális szempontok tették szükségessé a birtokforgalom ilyen való korlátozását. Egyrészt minden lehetőleg meg kell tenni, hogy a magyar föld csak a nemzethez hű elemek kezén maradjon. Másrészt azonban a legradikálisabb intézkedésekkel meg kell akadályozni, hogy a háboruban vagyont szerzett elemek spekulációs céllal, árdrágító szándékkal vásároljanak birtokot maguknak, csak azért, hogy azt busás nyereséggel, szorszáron adják tovább. Ez az intézkedés egyébként praeventív jellegű is, már most biztosítani kívánja a kormány azt, hogy a háborúból hazatérő kisbirtokosok és földművesek megfelelő és norma-

lis áron jussanak majd hozzá ahhoz a földhöz, amelyért véreztek.

Az eddig megtörtént intézkedések azonban nem érték el azt a célt, amely a rendelet kibocsátásakor szem előtt lebegett. Tény az, hogy a tilalom alatt álló vármegyékben gyanús földvásárlások nem történnek, azok az elemek azonban, amelyek spekulálni akarnak a magyar földdel, azokra a vármegyékre vetik most ki hálójukat, amelyek nem állnak e tilalom alatt és ahol ennek következtében szabadon lehet garázdálkodni.

Értesítéseim szerint a földművelésügyi miniszteriumhoz szomorú adatok érkeztek arról, hogy a földdel való spekuláció az egész országban megdöbbentő méreket ölt. Különösen áll ez azokra a területekre, ahol e pillanatban nem kell még hatósági engedélyt kérni a földvásárláshoz.

Ezek a jelentések készítetik a kormányt most arra, hogy radikális intézkedéseket léptessen életbe. Ugy tudom, hogy komolyan foglalkoznak azzal a kérdéssel, hogy az ingatlanok forgalmának korlátozását az egész ország területére elrendelik és egy, a közel jövőben kibocsátandó rendelet ki fogja mondani, hogy sehol az országban nem szabad eladni, vagy tíz évnél hosszabb időre bérbeadni földet az illetékes hatóság jóváhagyása nélkül.

reskedők köre házalapja, Angel Istvá S., Oravetz Lenke 50—50.000 korona 40.000.—, Igaz Sándor 30.000. Weisz (részjegyzés) és Grünwald és Moskovics (részjegyzés) 25—25.000, Rosenberg Herman Nussbaum Zsigmond (részjegyzés) és Rózsi és Böske 15.000—15.000, Diószegi (Honcstó) 12.000, Kneffel Lajos (ré 10.000, Kaufmann Lajos, Halpern M. pern Miksáné, Klein Mór, Stauber Hirschmann Albert, Meszner Benő, Schger Lily és Frida, György Menyhért, Buri Quirini Sándor, Holczeisen József, Gri Mór és neje (Kevermes), Fleischmann Klein Mariska 10—10.000, Hohensinner 7000, Nagy Jánosné, Dürr Gusztáv, Oláhendör és társa, Irom Testvérek, Hoffmann Sátor és Klein Miksa 5—5000, Aradi Kossuth-aszkárság Vasvitéz alapja 4000, Kohn László 5000 korona. Első jegyzési időszak végösszege: 1.0350 korona.

Az Aradi Közgazdasági Banknál: Ujara Takarékpénztár 200.000, Gutzjahr Mihály 1000, Gutzjahr Mihályné 30.000, Gutzjahr Erzszi 1000, Králitz Lajos dr. 20.000, Kemény Manó és enl Ferenc 25—25.000, Darvas Lajos 20.000, emmen János dr., Székely Miklós, Weisz Mály, Weisz Márk, Tenner László és neje, Kneffel Lajos, Jegessy Károly dr., öz. Jegessy Kárené, J. O.-né 10—10.000, öz. Fábian Lászlóné 1000, Lukácsy Lajos dr. és Kökényessy Imre (Budapest) 5—5000, Schwartz Béla 6000, Simonffy László 2000, Schaeffer Richard 3000, Lőcs Ilke 10, jegyzés 1.518.000 korona.

TANÜGY.

(—) Beiratások a reáliskolában. Az aradi áll. főreáliskola igazgatósága már a most folyó iskolaév végén, július hó 1—8-áig beiratolag fölveszi a jövő 1918—19-iki iskolaév jelentkező tanulókat délelőttönként 10-től 1 óráig. A fölvetelnél be kell mutatni a megelőző évről szóló iskolai bizonyítványt, a születési idejét igazoló anyakönyvi kivonatot és az újraoltási bizonyítványt. Ez alkalommal fölvetési díjak fejében összesen 19 korona 40 fillért kell fizetni. Az így fölvetett tanulók is a többivel együtt az új tanév első napjaiban szeptember 4-ig beiratolag iratkozhatnak be az illető osztályfőnöknél. Akik ezt a kitett határidőt elmulasztják, nemcsak a beírási való jogosultságukat, de a befizetett fölvetési díjakat is elvesztik. Az igazgatóság is ajánlja a t. szülőknél, hogy a tanulókat, különösen a második, harmadik és negyedik osztályba felveendőket, lehetőleg még most az iskolaév végén beíratassák, mert így gyermekeik fölvetését minden eshetőség ellen biztosítják. Július hó 1-én a II., III és IV. osztályba csak aradi lakosok gyermekeit veszi fel az igazgatóság.

(—) Iskolai beiratások. Az aradi állami felső leányiskola és lánygimnáziumban a jövő (1918—19.) iskolai évre szóló beiratások a következő sorrendben eszközöltnak: Július 3-án délelőtt 9—12-ig az I. osztályú növendékek iratkoznak be, július 4-én délelőtt 9—12-ig a II.-od oszt., július 5-én délelőtt 9—12-ig a III. és IV. oszt., július 6-án délelőtt 9—12-ig az V. és VI. oszt. tanulók. A beiratási díj 18 korona, ezt mindenki tartozik megfizetni a beíratáskor. Az új növendékek beíráskor személyesen tartoznak megjelenni és a következő okmányokat hozzák magukkal: 1. születési bizonyítványt, 2. iskolai bizonyítványt, 3. újraoltási bizonyítványt. Mivel osztályainkban csak korlátozott számmal fogadhatunk be tanulókat, azért iparkodjanak a volt növendékek idejekorán beíratkozni, nehogy helyüket új növendékek foglalják el. A tandíjat most nem kell lefizetni. Gúta József igazgató.

Arad jegyzése a VIII. hadikölcsönre.

(A pénzügyintézetek ajánlata.)

Arad város törvényhatósága a most kibocsátásra kerülő VIII. hadikölcsön jegyzésében is ugyanolyan összeggel vesz részt, mint az előzőben. A tanácsnak az lesz az előterjesztése, hogy a város egymillió korona értékben jegyezzen hadikölcsönt. Minthogy azonban a városnak nem áll ily nagy összeg rendelkezésére, a tanács már régebben ajánlatot kért az aradi pénzügyintézetektől, hogy milyen feltételek mellett hajlandók a város részére hadikölcsön-jegyzés céljaira a megfelelő összeget rendelkezésre bocsátani.

Összesen kilenc ajánlat érkezett be, amelyeket a pénzügyi bizottság ma délután tartott ülésén tárgyalt. Az Arad-Csanádi Takarékpénztár hajlandó 91 koronás árfolyam mellett a névérték 75 százalékára lombard-kölcsönt nyújtani az év végéig 4,5 százalékos kamattal felszámításával, 1919. január 1-től 1924. június 30-ig 5 százalékos kamattal felszámításával. A névértéknek hiányzó 25 százalékára hajlandó 6 százalékos kamattal felszámításával folyószámla-kölcsönt nyújtani. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank aradi fiókjának és az Aradi Első Takarékpénztárnak ajánlata ugyanolyan, csupán a névérték hiányzó 25 százalékának fedezéséről nem nyilatkozik az ajánlat konkrét formában.

Az Aradmegyei Takarékpénztár, a Polgári Takarékpénztár és az Általános Takarékpénztár ajánlata csak abban különbözik az előbbiektől, hogy ezek a pénzügyintézetek a névérték 25 százalé-

kának fedezetére készpénzt vagy értékpapírt kérnek a várostól. A Központi Takarékpénztár ajánlata a lombard-kölcsönre egyezik a többiek ajánlataival. A névérték hiányzó 25 százaléka után 100 koronánként 15 korona lefizetését kéri.

Az Ipar- és Népbank és a Közgazdasági Bank azt mondják ajánlatukban, hogy 91 koronás árfolyamon csak június 27-ig hajlandók lombard-kölcsönt folyósítani a névérték 75 százalékára erejéig, június 28. után az árfolyam már 91 korona 70 fillér. A névérték 25 százaléka után ez a két pénzügyintézet is készpénz, vagy értékpapír deponálását kéri.

A pénzügyi bizottság úgy határozott, hogy még egyszer felszólítja a pénzügyintézeteket, hogy tekintettel arra, hogy a jegyzés június 27. után történik, fentartják-e ajánlatukat és hajlandók-e a névérték hiányzó 25 százalékának fedezésére a városnak folyószámla-kölcsönt folyósítani. Abban az esetben, ha az ajánlatok megegyeznek, a bizottság nem is ül többé össze, hanem a tanács azt javasolja a törvényhatóságnak, hogy a hadikölcsön-jegyzést a város a pénzügyintézeteknél ezek alaptökéjének arányában eszközölje.

Aradon ma a következő jegyzések történtek: Aradi Polgári Takarékpénztárnál: Mahler Ádám 100.000, Rung Antal, Ringeisen József 50.000—50.000, Tóth Béla 30.000, Biró Sándor 20.000, Kárpáthy János és Szőke Ferenc 10—10.000, Ballassa Bálint 8000, Jánossy Sándor 5000, Mihucz György 3000 korona.

Az Aradi Általános Takarékpénztárnál jegyeztek a többiek között: Aradvármegyei népoktatási intézetének jótékonyági alapja, Aradi Ke-

Aradon kivégzett szökött katona.

(Ötször hagyta el csapatát. — A halálos ítélet végrehajtása.)

Csak néhány hete annak, hogy a fenesvári katonai parancsnokság körletében kihirdették a statáriumot s ezen rövid idő alatt az aradi várban szombaton másodszor ült össze a rögtönítélő bíróság. Most egy többször szökött katona ült a vádlottak padján. *Mundureszku* János 33-as közlegény, erdőkereki születésű cigánylegény néhány hónap alatt ötször egymásután hagyta cserben a zászlót, amelyre fel esküdt, az elmúlt év szeptemberétől a legutóbbi napokig minden tevékenysége abban merült ki, hogy miként vonja ki magát legszen- tebb polgári kötelessége alól, hogyan vezesse félre felettes katonai parancsnokságát. Négy- szer egymás után elfogták, de a viszonyok a háborus állapotok úgy hozták magukkal, hogy nem kapott büntetést, vagy ha igen, az is oly csekély volt, hogy mosolyogva, minden nagyobbszűrés nélkül rázta le magáról annak emlékét és megszökött ötödször is. Ez már a statárium életbeléptetése után történt. *Mundureszku* tudta, hogy tette mily következményeket von maga után, tudta, hogy ezuttal nem menekül meg igen súlyos büntetés nélkül, de lelke mélyén nem hitt előljárói komoly intelmeinek, tréfának, üres fenyegetéseknek minősítette a statárium életbeléptetését hirdető plakátok tartal- matát. Megszökött újra, elfogták és szombaton sápadtan, esdeklő szemekkel nézett bírái szigorú arcába, testileg-lelkileg összetörve, re- megve várja most sötét cellájában az élete fe- lett döntő ítélet kibírdetését. Primitív lelki vi- lága ma már tisztában van azzal, hogy egy igazi katona a zászlóval él, vagy bukik, de azt semmi körülmények között cserben nem hagy- ja. Ma már megvilágítja értelmét a valóság, csak az a szomorú és nagy kár, hogy tulságo- san későn.

Délelőtt 10 órakor nyitotta meg a tárgya- lást *Grell* Viktor 33-ik gyalogezredbeli alezre- des, a rögtönítélő bíróság elnöke. Melléte fog- laltak helyet a bíróság tagjai, a háziezred két századosa és egy főhadnagya *Simichen* Ágos- ton dr., a tárgyalást vezető főhadnagy had- bíró az aktus megkezdése előtt letéteti a bíró- ság tagjaival az előírt esküt. A vádat *Szalay* Vilmos dr. főhadnagy ügyész képviseli, a szö- kött katonát *Szalay* József dr. 33-as hadnagy védi. Miután a vádlott és a tanúk egy része csak román nyelven beszél, *Pop* Mircea 33-as had- nagy szerepel tolmácsként, aki szintén leteszi a szokásos esküt.

(Szökés a monetszázadból.)

Az előzetes formalitások megtörténte után bevezetik a vádlottat, *Mundureszku* János 33-as közlegényt, aki az elnök előtti asztalon két szál gyertya között álló feszület láttára erősen meg- rázkodik. Halk hangon, akadozva mondja be a fejtett kérdésekre nacionalitását. Erdőkereki születésű, 27 éves, nős, 3 öt éven aluli gyermek atyja, földműves, 1915 januárjában sorozták, közlegény, kitüntetés nincs, a harctéren egy- szer megsebesült, büntetve már volt.

Grell alezredes: Felszólítom az ügyészt, terjessze elő a vádat.

Szalay dr. ügyész igen röviden összegezi a tényállást. *Mundureszku* e hónap 26-án el- fogták Szentmártonban a csendőrök, behozták a szökevényét az aradi várba, ahol megállapítot- ták, hogy előzőleg már négyszer szökött s hogy a jelen esetben ötödször kellett karhata- lommal visszakísérni pótzászlóaljához. A szö- kések rövid időközben követték egymást. 1917

szeptemberben, novemberben, 1918 áprilisban, június 4-én és végül június 10-án hagyta el en- gedelem nélkül beosztását. A legutóbbi szökés már a statárium kihirdetése után történt s így a vádlott megbüntetése a rögtönítélő bíróság hatáskörébe tartozik.

A vád előterjesztése után a szökött katona kihallgatására került a sor. A hadbíró kérdé- seire megtörtén beszélt el *Mundureszku* sorozatos szökéseinek történetét. Másfél évi harc- téri szolgálat után 1917 augusztusában betegen a budapesti Zita kórházba került, ahonnan gyó- gyultán a pótzászlóaljhoz irányították, de ő közben haza ment, ahonnan csendőrök hozták be az aradi várba. Két heti itthonlét után Gali- ciába került, ahonnan betegen Szegedre küld- ték. Feigyógyulása után ismét haza szökött. Harmadszor 3 hétig maradt falujában engedély nélkül. Mikor egy transzporttal az olasz frontra küldték, Budapesten leszállott a vasuti kocsi- ból, vizet keresett, mire visszajött, a vonat már mozgásban volt és a szolgálatot teljesítő kato- narendőr nem engedte felszállani. Visszautazott Aradra és jelentkezés előtt elutazott falujába egy kevés élelmiszerért és tiszta fehérneműért. Miután dolgát elvégezte, be akart jönni Aradra, de utközben Felsősimándon elfogták a csend- örök. A pótzászlóaljnál egy 30 főből álló transz- portba osztották be és az olasz frontra irányi- tották. Budapesten *Kovács Pável* nevű jó ba- rátyja arra biztatta, hogy maradjanak le, jöjje- nek vissza Aradra a káderhez, ő ismeri a reg- lamát és tudja biztosan, hogy nem lesz semmi bántódásuk. Vissza is utaztak Aradra, de itt azt az ajánlatot tette barátja, hogy néhány napra menjenek haza és csak azután jelentkez- zenek. Így is történt.

(Otthon a családnál.)

Simichen dr. hadbíró: Volt-e tudomása a statárium kihirdetéséről?

Mundureszku: Igen. Tóth százados ur hir- dette ki előttünk a statáriumot és egy hadap- ródjelölt ur tolmácsolta azt románul.

Simichen dr. hadbíró: Nem érzett semmi lelki furdalást, amikor engedély nélkül, önkény leg haza ment?

Mundureszku: De igen. Éreztem, hogy bünt követek el, azonban azt hittem, hogy el- fogatásom előtt lesz időm a jelentkezésre.

Elmondja azután vádlott, hogy egy hélig mezei munkát végzett odahaza Szentmár- tonban fogták el a csendőrök.

Szalay dr. védő: Mikor érkezett volna önként, ha a csendőrök nem ják el?

Mundureszku: A kád befejezése után.

A bíróság egyik tanak felszólítására megmutatja a szökött öna egy aknától ka- pott hátseb nyomait, után kihallgatása vé- get ért és a bíróság kezdte a tanúk kihall- gatását.

(Halálos bizonyítékok.)

Tóth Sándor százados, vádlott századpa- rancsnoka elá, hogy a harctérre induló transzportok vezése előtt minden esetben kihirdette a statáriumot. Vádlott arcára direkt nem emlékszik miután neve a harctérre küld- döttek közszerepel, egészen biztosan előtte is kihirdette a statáriumot.

Kovács Pável hadapródjelölt elmondja, hogy megvilágította meg román nyelven a le- gényesít a statáriumot.

Szalay dr. ügyész megkérdezi vádlottat, hogy

a tanu megvilágította-e meg neki a statáriumot?
Mundureszku: Igen.

Felezsán Tivadar székely csendőr alörmester elmondja, hogy június 26-án a szentmártoni köz- ségháza előtt igazoltatta a vádlottat és négy társát. Vádlott egy *Korbei Pál* névre szóló me- netlevelet mutatott ki, de mikor megkérdezte tőle, hogy ő e a menetlevél jogos tulajdonosa, bevallotta igazi nevét és kijelentette, hogy a menetlevél rekkant festvére.

Simichen dr. hadbíró: Mit mondott vádlott elfogatásakor, miért nem jelentkezett felettes katonai parancsnokságánál?

Felezsán örmeister: A statáriumtól való félelmét hozta fel magyarázatul.

Szalay dr. védő: Tanusított-e ellenállást a vádlott?

Felezsán örmeister: Nem.

Popovics János, a csendőrséghez beosztott népfelkeltő, aki az örmeister társa volt az elfo- gatásnál, ugyanazokat mondja el, mint *Felezsán* örmeister.

Brassován Folyán népfelkeltő örmeister el- mondja, hogy ő volt annak a transzportnak a parancsnoka, amelyből *Mundureszku* megszö- kött. Június 13-án reggel érkeztek meg Buda- pestre és este folytatták tovább utjukat. A nap folyamán többször megállította az embereket, de senki nem hiányzott. Este a beszállásnál nagy tolongás volt, valószínűleg ott tűnhetett el *Mundureszku* és még egy társa. Ő csak a vonatban vette észre, hogy két embere hiány- zik.

Szalay dr. ügyész bejelenti, hogy a többi tanúk kihallgatását nem kívánja, de a bíróság úgy döntött, hogy valamennyi tanút kihall- gatja.

Simichen dr. hadbíró:

János, Kovács Sándor, Morodán János, *Morodán* tagjai igazolják, hogy *Jakab* János az eskort tartózkodás alatt a legénységet a budapesti többször megállandóan szigorúan őrizték, natig nem pótzamolták és hogy az utolsó pilla- natig hiányzott senki.

A hiányzott senki.
dr. védő: Kihallgatása után *Szalay* József eljellelő előterjeszté azon kérelmét, hogy ren- delje el a bíróság védeence társának, a tárgya- ló folyamán többször említett *Kovács* nevű katonának a kihallgatását.

Szalay Vilmos dr. ügyész ellenzi a véde- lem kérését. A statáriális eljárást nem lehet ilyen módon elhalasztani. Az sem biztos, hogy *Kovács*-e a neve az illető katonának, jelenlegi tartózkodási helyét sem tudja senki. Ha tudnák, hogy hol tartózkodik, akkor nem mint tanu sze- repelne ebben az eljárásban, hanem a vádlottak padján ülné ő is.

Rövid tanácskozás után a bíróság eluta- sítja a védő előterjesztését, majd *Grell* alezre- des kihirdette, hogy a bizonyítás befejezést nyert és felszólította az ügyészt, a vádbeszéd megtartására.

(Vád és védelem.)

Szalay Vilmos dr. ügyész: Magas rögtön- ítélő bíróság! A tárgyalás folyamán teljesen bebizonyított öt szökésből, csak az utolsóval akarok foglalkozni. Midőn az előbbi négy esetet is bemutattam a maga teljes valóságában, tet- tem ezt azért, hogy a vádlott karaktere teljesen tisztán álljon a bíróság előtt. *Mundureszku* ju- nius 10-én, tehát a statárium kihirdetése után, parancsnoka tudta nélkül elhagyta beosztását, tehát dezertált. Midőn önhatalmulag elhagyta a transzportot azzal a célzattal, hogy véglege- sen kivonja magát a katonai szolgálat alól, meg- szegte esküjét, amellyel lekötötte magát a ha- zának, a királynak, elkövette a legnagyobb bünt, amit egy katona csak elkövethet, cserben- hagyta a zászlót.

Midőn a temesvári katonai parancsnok életbeléptette a statáriumot, tudta, hogy arra szükség van. És valóban, ha áttekintjük vádlott büntetését, akkor be kell, hogy lássuk, hogy a kivétel törvények életbeléptetésére valóban szükség volt. Előttünk áll egy ember, egy katoná, aki kilenc hónap lefolyása alatt csak arra gondolt, hogy miként vonja ki magát a szolgálat alól. Tette ezt elsősorban azért, mert a mai háborús viszonyok nem alkalmasak arra, hogy embereket a börtönben etessenek és tetszésre kárhóztassanak. Most azonban példát kell mutatni, meg kell mutatni, hogy a mai komoly időkben egy katonának nem vonhatja ki magát büntetés nélkül kötelessége alól s ezért kérem mondja ki bűnösnek a bíróság a vádlottat.

Szalay József dr. védő csupán néhány enyhítő körülményt sorol fel védelem érdekében, a ki erősen korlátolt szellemi képességű, töredelmes vallomást tett, bűnét megbánta. Kéri a bíróságot, vegye tekintetbe azt is, hogy védelem a harctéren volt hosszabb ideig, megsebesült és szolgáljon enyhítő körülménnyel az is, hogy családja, három kis gyermeke várja visszatérését.

A védőbeszéd elhangzása után a bíróság ítélethozatalra vonult vissza. Este nyolc órakor hirdette ki Grell alezredes, hogy a bíróság az ítéletet a temesvári katonai parancsnok jóváhagyása után fogja nyilvánosságra hozni és a tárgyalást berekesztette.

(Két óra múlva.)

A statáriális bíróság Mundureszku János többszörösen szökött katoná felett szombaton délután hozta meg az ítéletet, melyet vasárnap reggel határ vitt Hess alfőbornagyhoz, jóváhagyás végett. Az ítélet még vasárnap este vissza is érkezett és hétfőn reggel hirdették ki Mundureszku előtt.

Az ítéletet, mely halálos volt, először német nyelven olvasták fel az elítélt előtt. Azután román tolmács lefordította, és Mundureszku anyanyelvén hallotta meg azt az ítéletet, melyvel mindenki tisztában volt, csak az elítélt remélt az utolsó pillanatig. Mikor meghallotta, hogy a földi igazságszolgáltatás büneiért halállal sújtotta, megremegett s kegyelmet kért bírától. Nagysokára felelt az ügyész kérdésére, ki megkérdezte, hogy mi az utolsó kívánsága. A várbán levő két fivérére, kik szintén katonák és családját akarta látni. Feléje és három kis gyermeke ma benn voltak az ítélet kihirdetése alatt is és könnyes szemekkel kísérték a halálraiteltet a síralombházba. Itt töltötte el két utolsó óráját. Fivérei szintén odajöttek és az asszony s a gyerekek az utolsó pillanatig ott maradtak apjuk mellett.

Tizenegy órakor a kivégzéshez kivezényelt fél zászlóalj lassan megindult ugyanazon az utcán, amelyen egy pár nappal előbb a két rablógyilkos orosz vitték a kivégzés helyére.

Radojevics szerb tábori lelkes volt mellette a síralombházban és annak a karjára támaszkodva haladt a katonák csillogó szuronyai között, amíg a menet lassan leért a sáncárokba. Hangos vezényszó, a félzászlóalj négyzet alakított, közrefogva az elítéltet, papot és bíróság tagjait. A háttérben sötétben emelkedett a magasba a gyepetglábi rakott fal, mely már tamuja az igazság sújtó kezének. Felolvasták megegyeszer az ítéletet. A lelkes gyakran feléje fordult, mintegy biztatólag próbálva lelki erejét, mely ebben az utolsó pillanatban elhagyta, megerősíteni.

A tárgyalás vezetője az ítélet végrehajtása céljából átadta az elítéltet Szalay Vilmos dr. ügyésznek. Az ügyész átvette és öt perc múlva az ítéletet végrehajtották.

Az ítélet kihirdetésén és az ítélet végrehajtásának aktusánál a civilek alig voltak egy páran. A hallgató és néző közönség főként katonatisztekkel és legénységgel állott. A nagy kíváncsiság, amely a legelső kivégzés hírére még a nőket is hatalmába kerítette, most, mintha teljesen eltűnt volna. A térparancsnokság is különben nagyon kevés személyre szóló belépőjegyet bocsájtott ki.

A város bizlalhat sertést.

(A közlelmezési miniszter leirata.)

Az elmúlt évben és ebben az esztendőben nagy volt Aradon a zsirhiány, aminek oka főleg abban rejlett, hogy a város nem láthatta el lakosságát zsírral, mert nem hizlalhatott sertéseket. Az új ártésrendelet most úgy intézkedik, hogy a város is hizlalhat sertéseket és így biztosíthatja a lakosság zsirszükségletét. A közlelmezési miniszter erről ma a következő rendeletet intézte Arad város polgármesteréhez:

Háztartási és gazdasági szükséglet címén saját háztartásban vagy gazdaságban 1 darab sertést mindenki hizlalhat, de ezt a helyi hatóságoknak be kell jelentenie. Egy darabon felül háztartási és gazdasági szükséglet címén bárki csak annyit hizlalhat, amennyi az ellátást élvező személyek vagy munkások szükségletére igazolva van. Husz darabnál több sertés hizlalására csak a földművelésügyi miniszter adhat engedélyt. Más részére is lehet sertést hizlalni, de a hizláló igazolni köteles a szükségletet és az ellátatlanságot.

Házi és gazdasági szükségleten felül csak közlelmezési célokra lehet sertést hizlalni. Szerződés köthető olyan gazdálkodókkal, akik hizlalásra alkalmas sovány sertésekkel, avagy pedig terméskészletük feleslegéből kellő szemestakarmányt rendelkeznek. A szerződések az Országos Sertésforgalmi Irodával kötendők, s azokat a földművelési miniszter hagyja jóvá. A vonatkozó ajánlatok az irodához, vagy annak helyi-képviselőihez intézendők. Városok és tizezernél több lakossal bíró községek, hadierdekű üzemek, fogyasztási szövetkezetek, beszerzési csoportok, jóléti bizottságok, intézetek és katonai alakulatok akár saját üzemükben, akár más hizláló útján szintén hizlalhatnak sertéseket, de a vonatkozó szerződés a Sertésforgalmi Irodával megkötendő. A rendelet végül büntető szakaszokat tartalmaz s intézkedés van arra is, hogy az előző hizlalási engedélyek, amennyiben a hizlálás a mostani rendelet kiadása előtt 30 nappal meg nem kezdett, érvényüket veszítik.

MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Kedd: Gombaszögi Frida felléptével *Románé, színmű.*

Szerda: Gombaszögi Frida felléptével *Asszony és bábu, színmű.*

Csütörtök: Gombaszögi Frida felléptével *Asszony és bábu, színmű.*

Péntek: Gombaszögi Frida utolsó felléptével *Asszony és bábu, színmű.*

Szombat: Kálmán Sárka és Kurzer Böske felléptével *Dolovai nábob leánya, színmű.*

* Lyon Lea régi jó szerepe Gombaszögi Fridának, aki ma este kezdte meg több napra tervezett vendégjátékát. A közönség tüntető melegséggel ünnepelt különösen a második felvonás után a művésznőt, akinek drámai ereje talán még kiforrottabb, teljesebb lett azóta, mióta utoljára volt nálunk. Gombaszögi Frida öntudatos szépsége és zengzetes hangja teljes mértékben érvényesült. Lyon rabbi szerepében Várnay jól megérdemelt tapsokat aratott. Egyébként az előadás örövendetesen igazolta az együttesnek azt a törekvését, hogy dacára a nyár eleji hangulatnak komolyan igyekeznek megfelelni vállalt feladatuknak.

* Bemutakozás. Sardou Viktor megrázó drámájában, a „Boszorkány”-ban mutatkozott be vasárnap este az aradi közönségnek Csige Böske, a társulat új drámai hősnője. A bemutatkozást nagy érdeklődés előzte meg és a közönség teljesen megtöltötte a nyári színházat.

A társulat új drámai hősnőjéről csak jót mondhatunk. Megnyerő színpadi alakkal bír, az organuma kellemes, behizelgő, birtokában van a megrázó drámai erőnek, tud hatni a hallgatóság kedélyére, amivel a negyedik felvonás nagy jelenetében, a vallatás nagyhatású, legborzalmasabb pillanatában, felvonás közben hatalmas tapsorkánt váltott ki, amely percekre megakasztotta az előadást. A közönség minden felvonás után többszöri kihívással adott kifejezést tetszésének és az előadás végén is melegen ünnepelte a társulat új hősnőjét. Megállapítjuk, hogy amennyiben nem csupán parádés szerepről van szó, amiről rövidesen meg fogunk győződni, úgy az aradi színtársulat határozottan nyert az új hősnővel. Az előadás teljesen kifogástalan volt, a kiállítás illúziót keltett.

* Horváth Nusi bucsuja. Debrecenből jelentik: Kedden este Horváth Nusi bucsuzott el a Kis gróf-ban. Bucsuföldre emlékeztetett azokra a forró, lázas ünnepi estékre, amikor még tombolva kiáltozta a közönség a kedveenc nevét és kifogták a kocsik elől a lovakat a lelkes művészbartók. A debreceni színháznak alig volt ilyen harsogó lelkesedéssel teli estéje, mint Horváth Nusi bucsuestje. — Kilépésekor virágos hullott rá, virágokkal borították el és percekig tartott a taps, az előadás megállott és az ünnepelt művésznő könnyes szemekkel köszöntö meg a szeretet kifüntetőjeit. Játéka után minden felvonásközben „vastapsot” kapott s a vasfüggöny előtt kellett megköszönnie az ovációt. A primadonna ünneplése azért is volt ilyen meleg, mert egyes nagyváradi lapok holt hírért költötték és aggódo atyja fekete ruhában jelent meg Debrecenben, abban a hiszemben, hogy egyetlen gyermeke temetésére érkezik. Ehelyett azonban leánya legzajosabb ünneptetésében gyönyörködhetett.

* A vidék legjobb kabaré-együttese Aradon. Zsűfolt nézőtér előtt, a nagysikerű pikáns est keretében mutatkozott be tegnap este a Modern Kabaré új társulata. A kabarévilág legjelesebb tagjai: az országos híri Szirmay Vilmos, a budapesti Royal Orfeum kedvenc komikus, a visszahódított kitűnő Návay Janka, Neczkov, a híres kötél-táncosnő, Leichner Gizi klasszikus táncosnő, Mimi Rumann, a drezdai opera primaballerinája mindjárt első felléptük alkalmával megnyerték a közönség tetszését, tüntető elismerését. A kabaré régi népszerű tagjai: Vágó, Major, Furcsányi, Margó, Gergely Emmi, Rummy is nagyszerű számokkal szórakoztatták a közönséget. Megállapítható, hogy a vidék legjobb kabaré-együttese játszik jelenleg a Modern Kabaréban. Holnap kedden az egész társulat teljesen új fehér-műsort mutat be.

* A színházi iroda hírei. Gombaszögi Frida, a főváros legünnepeltebb művésznője ma, hétfőn kezdte meg Lyon Lea fő női szerepében felléptét. Holnap, kedden a *Románé* női címszerepében lép fel, a mely szerepet 100-szor játszott el a téli idényben a Vigszínház színpadán, a mely szédületes szép alakításról nem csak a hazai, hanem a német lapok is megemlékeztek. *Asszony és bábu*, a Vigszínház ez idei szezonjának utolsó nagysikerű darabja mint premier kerül színtre az aradi színpadon július 3., 4. és 5-én mindenkor Gombaszögi Fridával a főszerepben. — Előkészületen Engel Sárka és Kurzer Böske fellépte a Dolovai nábobban.

* Rózsa Lajos és Dienzl Oszkár Aradon. A 33. gy. e. Híradó-akciójának a Kulturpala nagytermében július 2-án, kedden este fél 9 órakor rendezendő hangversenye iránt óriási az érdeklődés. Rózsa Lajos, az Opera első baritonistája és Dienzl Oszkár zongoraművész már megérkeztek Aradra. A hangversenyen fellép Máté Rózi, az aradi származású kiváló operacékesné és Garaguly Károly hegedűművész, akik műsoruk legjava-számaikat fogják előadni. Jegyek Scherhánznál válthatók.

Offenzívánk nem hiúsult meg.

(Miért nem sikerült támadásunk a Hétközség fensikján?)

Bernből jelentik: Stegemann a berni Bundban a Piave nyugati partjának kiürítéséről és a katonai helyzetről a következőket írja:

— Az olaszok heves támadásaik ellenére Boroevicsnak nem tudtak kárt okozni és a San Dont elleni harcot kivéve nem tudták az utóvédek elvágni. Még kevésbé tudták az osztrákokat és magyarokat a Piaven való átkelésével megsemmisíteni. Boroevics az ellenség szempontjából kétszer kelt át a Piaven: először a támadásnál és másodszor a visszavonulásnál anélkül, hogy csipetöbe került volna. Ez a helyes vezetést és a csapatok jól ellátottságát bizonyítja. Kétségtelen, hogy

az osztrák-magyar offenzíva inkább megtört, mint meghiúsult.

Az olaszoknak stratégiai sikerük volt, ezt azonban megkeseríti az ötvézezer fogoly. Boroevics nem tudták, vagy nem akarták a Piaven át üldözni. Ez az olaszok számára kelemetlen, mert ez volt a legjobb alkalom, hogy biztossá maguknak a folyó balpartján levő hidfőket, amelyekre szükségük lett volna, hogy ismét offenzívát indítsanak a Tagliamento ellen. Eddig azonban nem ilyen a helyzet, mert az osztrák-magyar hadvezetőség elhatározását még nem lehet tudni.

A sajtóhadiszállásról jelentik: Az a területi nyereség, melyet a XI. hadsereg a Hétközség szakaszon június 15-én elért és amelyet azóta tart, bár csekély mélységű, de nem alárendelt jelentőségű, amit a mindig újból ismétlődő olasz ellentámadások is igazolnak. Az eredeti terv, amely a Monte Bertiger körüli határláncok és a Sette Commune fensik átrohanásából állt, nem sikerült.

Az akadályja ennek az volt, hogy az Astico és a Brenta völgye közti egész terepet kitöltő erdős zóna nem volt megkerülhető, hanem frontális támadás volt szükséges. Itt az ellenség erejéről és csoportosulásáról felderítést szerezni teljesen lehetetlen volt. A repülők egyáltalán nem láthattak a sűrű erdőségben, a rohamjárőrök nem juthattak messzire és tájékozódásuk a legszűkebb körre szorítkozott. Minthogy a szárnyak átkaroló előmeneteléről Arsiero és Valstagna tölcészerű völgyeiben szó sem lehetett,

támadást kellett intéznünk anélkül, hogy az Asiago erdőség titkait ismerjük.

A várostól keletre elterülő erdőnélküli mazzaslatok elleni lövés sikerült, minthogy itt a tüzérség kitűnően előkészítette a gyalogság utját.

Tovább délre azonban a völgyekben az ütegek nem ismerték céljaikat és így a tüzvezetés csak találgatásokra szorítkozott. Így történt, hogy az előrenyomuló csapatok csakhamar teljesen érintetlen és a tüzérségi hatástól teljesen megkímélt ellenséges vonalba ütköztek, amely mögött több hadosztályból álló erős angol és olasz csoport állott ellenlökésre készen.

A támadás folytatása így teljesen lehetetlen volt és csak arról lehetett szó, hogy a meghódított erdőnélküli övet Asiagótól keletre tartsuk. Ez, dacára a hatalmas ellentámadásoknak, sikerült. E területet a XI. hadsereg, mint erős fal tartja megszállva, amely a Monte di Val Bellán és Col del Rosson át a Brenta nyugati medréig csaknem egyenes vonalban húzódik. Innen az ekövetkező vállalkozásoknál inkább lehetséges lesz az erdős öv felderítése, mint a korábbi állásokból. A Brenta és a Piave

közötti Grappa Massio hatalmas hegyi erősségének meghódítása az osztrák-magyar fegyvereknek ez alkalommal még nem sikerült. Bár a Ranieronak rohammal való bevétele az offenzíva első délelőttjén sikerrel járt, ezt a hegyet azonban a Hétközség fensikjának délkeleti részéről oly oldalozó támadás fenyegeti, hogy csak a Brentától nyugatra és keletre véghez vitt hasonló előnyomulás eredményezne állandó sikert.

Beigazolást nyert, hogy a helyzet ellensúlyozása a Monte Grappa körüli félkörben igen ingatag alapokon nyugszik és hogy az olaszok semmiesetre sem támaszkodhatnak Piave arcvonaluk e legfontosabb stratégiai biztosítására. Ebből magyarázhatók Diaz tábornok eredménytelen erőlködései, melyekkel a Grappa körüli gyűrűt ellenlökéssel szét akarja törni, hogy az Asolone visszaszerzésével szabadabban mozoghasson. Ez alkalommal az olasz főparancsnoknak szerencsése volt, azonban jól tudja, hogy stratégiai helyzete nem irigylésre méltó és hogy csapataink meg nem tört harci erejére való tekintettel nagyon vigyázni kell.

Budapest, július 1. (Hivatalos.) A Piave arcvonalon nem történt különös esemény. Asiagótól délkeletre ismét heves harcok voltak. Mint hogy a Coll de Rosso-t és a Monte di Val Bellot csak nagyáldozatok árán tarthattuk volna, visszavontuk e pontok megszálló csapatait a sienfei-erő szélén levő régebbi főállásunkba. Canovetól délre Assiagonál ellenséges felderítéseket visszautasítottunk. Szárazföldi és tengeri repülőink a Piave-torkolat vidékén sikeres repüléseket végeztek az ellenség katonai telepei ellen és teljes számban tértek vissza. A vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A szövetség elmélyítése.

(A magyar kormány bécsi tárgyalásai. — Hertling a német főhadiszálláson.)

Bécsből jelentik: Sztérényi József kereskedelmi miniszter és Popovics Sándor pénzügyminiszter szombaton délben az osztrák miniszterelnökségen tartott miniszteri értekezlet után folytatták osztrák kollégáikkal a megbeszéléseket és megállapították azokat a részletes instrukciókat, amelyeket az egyes minisztériumok képviselőinek fognak adni a Salzburgban július 8-án megkezdődő német-magyar és osztrák gazdasági tárgyalásokra vonatkozólag. A salzburgi konferenciákon Graz Gusztáv külügyi osztályfőnök fog elnökölni.

Wekerle Sándor miniszterelnök a tanácskozások után Burián gróf külügyminiszterrel az aktuális külpolitikai kérdésekről tanácskozott. A miniszterelnök vasárnap délelőtt tizenegy órakor kiutazott a királyi tartózkodási helyére és több, mint egy óráig magankihallgatáson jelent meg a királynál. A miniszterelnök a kihallgatáson az aktuális belpolitikai kérdésekről: a választójog megvalósításának kilátásairól és az egyhetes sztrájk lefolyásáról referált. A miniszterelnök Sztérényi József kereskedelmi miniszterrel és Popovics Sándor pénzügyminiszterrel a délutáni gyorsvonattal visszautazott Budapestre.

Berlinből jelentik: Hertling gróf birodalmi kancellár tegnap este a főhadiszállásra utazott. Kiséretében van Radowitz államtitkár, Hertling gróf kapitány, a kancellár fia és Winter-

feld ezredes, a hadvezetőségnek a külügyi hivatalban levő képviselője. A kancellár körülbelül egy héttig marad a nagy főhadiszálláson. Utazásának célja, hogy megbeszéléseket folytatson azokról a tárgyalásokról, amelyek a szövetség elmélyítéséről Bécsben és Salzburgban fognak rövidesen megkezdődni.

Berlinből jelentik: A birodalmi kancellárnak a német főhadiszállásra való utazásáról jelent a Lokalanzeiger: Hertling gróf birodalmi kancellár tegnap elutazott a főhadiszállásra és körülbelül egy héttig ott fog tartózkodni. Utazásának célja általános politikai megbeszélések, különösen pedig a magyar és osztrák monarchia val való szövetségi tárgyalások.

Bécsből jelentik, hogy a király a szokásos előterjesztéseken kívül vasárnap kihallgatáson fogadta Landwehr vezérőrnagyot, a közös élmezési hivatal elnökét, Cwiklinski dr. közigazgatási minisztert és Wekerle Sándor miniszterelnököt.

Aradiak gyorsvonatán.

(Civilek az U-vonaton.)

Az izgalom látától piros arcok, fehér utasok, törtető hordárok, az újdonság ingerétől felcsigázott kíváncsiak, ilyen volt ma este a Pestről jövő katonai gyors. Az első két kocsi tele-tele bájos, rózsás arcú nőkkel, utasok férjakkal, kik szivarozva csevegnek, vagy pedig közömbösen nézik az állomáson a vágányok között le-föl hullámozó embertömeget. Ma délután közlekedett a Budapest—Brassó közötti gyorsvonat annyi idő után először, polgári személyszállítással. És a várakozóknak a szívében régi emlékek, halk béke-melodiók kezdtek muzsikálni, amik találgatták a megszűnt ég felé karikázó füstöt, vajjon hová a gyorsvonat mozdonyáé? És a kacaj, a nevetés, amely a vonaton végig rezdül, megszépíti, bájosá teszi a máskor oly komoly katonavonatot. A folyosó zsufoltsága és az állóhely hiánya most mind elviselhető és kellemes, mert nem lassan halad, minden kis órháznál megálló személyvonaton, hanem a régen élvezett, a nagyon vágyott és annyiszor, visszasóvárgott gyorsvonaton kell azt végig szenvedni...

Budapesten, amikor a közönség megtudta, hogy a gyorsvonaton is lehet már utazni, valóságos ostromot intézett a jegypénztárak ellen, különösen kofák voltak azok, akik mindenáron gyorsvonaton akartak menni. Bizonyára azért, mert a konjunkturák csak most engedtek meg nekik, hogy ők is élvezzék az állomásokon megállás nélkül keresztül robogó Pullmann-kocsik gyengéd, elálmosító ringatását. Azonban a pénztárak csak annyi jegyet adtak ki, amennyi ülőhely volt. Nem volt meg tehát az a tolongás, amihez az erősen burzsoá személyvonatoknál hozzá voltunk szokva. A gyorsvonat első és második osztályának még sikerült megőrizni eksklusivitását, utazó sapkás, mas, keztyűs előkelőségét. Tolongás csak Szolnokon volt egy kicsit, ahol a Debrecen felé menő kocsit lekapcsolták. Ebben is voltak Arad felé utazók, akik most már állni voltak kénytelenek. A közbeneső állomásokon általában kevés civil szállott fel. Még mindig hozzá vannak szokva ahoz, hogy a katonák kizárólagos vonata...

A két kocsi után, melyben a polgári utasok voltak, a rendes szerelvény következett, tele katonákkal. A vonat végén körülbelül nyolc kocsi, mind német, tele németekkel, kik egykedvűen pipáltak és néztek tentori göggel le az állomásra. A polgári utasok arcan rajta volt az öröm, hogy ismét a rég nélkülözött vonaton szagoldhatják át a kalászos magyar román. Hosszu, éles sütt, trombita jel s lassan, ünnepélyesen gördült ki a szerelvény az állomásról, hogy harmadikán visszatérve, mindennap vigye, röptse az utazni vágyók folyton növekvő tömegét. Az első polgári gyorsvonat szerdán reggel nyolc órakor indul Aradról Budapest felé. (K. n.)

HIREK.

Take Jonescu átutazik Magyarországon.

(Entente-diplomaták különvonata.)

Amikor a román békét megkötöttük, Moldvában rekedt az ententenak néhány diplomataja, több betegápolói különítmény és néhány entente-barát román politikus. Ezeknek számára nem volt szabad ut az entente-államok felé. Oroszországon keresztül nem utazhattak az ottani bizonytalan állapotok miatt, a monarchián keresztül való utazásukhoz pedig nem volt *salvus conductus*uk. A bukaresti békékötésben a román kormány szabad elmennet: biztosított ezeknek a diplomatáknak és politikusoknak, akik között a legjelentékenyebb az entente-barát hírhedt Take Jonescu.

Most Bukarestből azt jelentik, hogy a Moldvában rekedt román politikusokat és entente-diplomatákat Magyarországon és Ausztrián át Svájcba szállítják. Külön-vonat az úgynevezett Take-vonat szállítja őket. A vonat Jassyból már el is indult és tegnap haladt át Bukaresten. A vonaton vannak az olasz és szerb követek, betegápoló nővérek, orvosok és maga Take Jonescu is.

A vonat ma érkezett Magyarországra. A monarchia területén a vonat szigorú katonai őrizet alatt áll. Take Jonescu nem ilyenek képviselte Magyarországra való bevonulását.

— **Exlex Ausztriában.** Bécsből jelentik: Tegnap lejárt a költségvetési provizórium. Minthogy az új költségvetést az osztrák parlament még nem szavazta meg, a mai naptól kezdve Ausztria az exlex állapotában van.

— **Csütörtökön megindul a légi posta.** Budapestről jelentik: Csütörtökön, július 4-én délután négy órakor indul meg a repülőjárat Budapest és Bécs között, amely leveleket és levelezőlepket továbbít. A repülőjárat előkészítése ügyében *Stöger-Steiner* hadügyminiszter hosszabban tárgyalt *Szerényivel* és *Foltért Károly*val. A tárgyalások eredményeképpen a repülőjárat nemcsak Bécsbe és visszafelé Budapestre szállít levélküldeményeket, de más városokba szóló küldeményeket is szállít. Az osztrák városok közül, többek között Grácba, Klagenfurtba, Laibachba, Linzbe, Prága, Salzburg, Trieszt, Troppau és más városokba szóló leveleket magával viszi a repülőgép. Bécsből vasuton viszik tovább ezeket a leveleket. Viszont Bécsből a repülőgép magával hozza az Arad—Brassó—Debrecen—Eger—

Fiume—Miskolc—Nagyszében—Nagyvárad—Temesvár—Szeged—Vercs stb. városokba címzett leveleket. A repülőgép Bécs és Budapest között két óra alatt teszi meg az utat. A repülőgépkötőből a Budapestre szóló leveleket külön automobilon hozzák a főpostára, a többi leveleket pedig a pályaudvarokra viszik, ahonnan az első csatlakozó vonatokkal rendelkezési helyükre szállítják.

— **Primicia.** A temesmegyei Réthát község lélekemelő ünnepség színhelye volt abból az alkalomból, hogy *Schill* Sebestyén ujmisés, *Schill József aradi alispán unokaöccse* bemutatta első szent miseáldozatát. Frank Károly plébános vezetése alatt reggel egyházi körmenet indult az ujmisés szülői házába, hogy ünnepélyesen a templomba bevezesse. Korner József dr. teológiai tanár a szószékről a papi hivatás magasztosságát ecsetelte, mire *Schill* Sebestyén az oltár elé lépett és megtartotta első miséjét. A teológusok énekkara *Balogh* István ujmisés vezetése alatt énekelt mise közben. Mise után áldást osztott a fiatal ujmisés áldozár, Délben *Schill* Fülöp rétháti földbirtokos, az ujmisés atyja ebédet adott. A primicián megjelentek a hívők Ujarad, Kisszentmiklós, Angyalkut, Keresztes és Németség községekből is. Az ujmisés délután vecsernyét tartott, másnap pedig gyászmisét mondott anyja lelki üdvéért.

— **A gyermeknapok sikere.** Várakozáson felüli kedvező jó eredménnyel végződtek az idei gyermeknapok. Dacára a sok közbejött akadálnak, a kritikus időnek, mégis jóval felül haladta az idei eredmény a tavalyit, amely pedig szintén tekintélyes összeget juttatott a jótékony alapnak. Szombaton és vasárnap reggeltől estig folyt a gyűjtés Arad főutcán, egész sereg urinő buzgókodott a két ünnepnapon és a jótékony urhölgyek nemes fáradozása meghozta a kívánt eredményt, mintegy tízenyolcezer koronával gyarapították ezidén is az elhagyott gyermekek felségélyezésére létesített alapot. Az adakozó közönségen, a fáradhatatlan sátortulajdonos urasszonyokon, a gyűjtő urhölgyeken kívül nagyrészen köszönhető ez a nemeslelkű védnökök: *Resch* Ferencné, *Barabás* Béláné, *Purgly* Lászlóné, *Kintzig* Jánosné, báró *Bánhid*y Antalné és gróf *Uchritz* Amadé Emilné dicséretes agilitásának, lelkes buzdításának. Heteken át dolgozott, szaladgált, gyűjtött, rendezett a gyermeknapok főrendezője: *Laczay* Endréné is, a ki egyik legjelentékenyebb osztályrészese a gyűjtés szép eredményének. Nagyban hozzájárult az elért szép sikerhez *Barabás* Béla dr. főispán is, aki sátorrról-sátorra járta végig a várost. Ma egész délután tartott a befolyt aprópénzek összeszámlálása, de a nehéz munkával még estig sem készültek el, csak holnap készíthetik el a gyűjtés végleges kimutatását. Az azonban már most megállapítható, hogy a tavalyinál jóval nagyobb összeg, mintegy tízenyolcezer korona gyűlt össze, ami a megyei gyűjtéssel együtt el fogja érni a huszezer koronát.

— **Posgay István dr.** — egészségügyi tanácsos. A hivatalos lap legutóbbi száma közli: Személyem körül magyar miniszterem előterjesztésére dr. *Posgay* Istvánnak, az Arad városi gyermekkórház igazgató-főorvosának, a közegészségügyi szolgálat terén kifejtett önzetlen és eredményes működése elismeréséül, az egészségügyi tanácsosi címet díjmentesen adományozom. Kelt Szófiában, 1918. évi május hó 22-én. *Károly* s. k., *Zichy* Aladár gróf s. k. A hivatalos közléssel szemben megállapítjuk, hogy az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának értesítése telefonzavar következtében tévesen érkezett el a szerkesztőségbe és ennek tudandó be, hogy tévesen *Posgay* dr. főtanácsosi kinevezéséről adtunk hírt.

— **Efegyzések.** *Abefly* Jenő földmivélségi miniszteri számellenőr június 29-én tartotta eljegyzését *Bund* Iluskával. (Minden külön értesítés helyett.)

Huszár Ferenc és *Strung* Erzsike jegyzések.

Jüger Péter eljegyezte *Boncz* Terézt. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Kitüntetések.** A király *Krause* Brunó 33. gyalogezredbeli főhadnagyot és *Torkos* Elemér 2. honvédgyalogezredbeli népfelkelő főhadnagyot a katonai érdemkereszt 3. osztályával tüntette ki.

— **Benedek Árpád gyászja.** Budapestről telefonálja tudósítónk: Sulyos csapás érte *Benedek* Árpád volt aradi lapszerkesztőt, a Budapest kiváló politikai munkatársát: Tíz éves Árpád nevű fia hosszas szenvedés után ma meghalt. A mélyen sujtott apa iránt úgy Budapestben, mint Aradon nagy a részvét.

— **Cipőrendelők névjegyzéke.** A magy. kir. kereskedelmi miniszter ur 31863—918. sz. rendelete értelmében felhívjuk az összes cipősz mestereket és cipő felsőrész készítőket, hogy a náluk munkában lévő bőrből készülő új cipők rendelőinek névsorát minden hó 5-ig a cipőhivatalnál jelentsék be. A névjegyzékben feltüntetendő a megrendelő neve, lakása (utca házszám). Azok a megrendelések is bejelentendők, melyekhez az anyagot a megrendelő adja, azzal a megjegyzéssel, hogy az a megrendelő ki anyagot ad, cipőjegyet felmutatni nem köteles. A közlélmzési hivatal vezetője.

— **Meghívó.** A tuberkulózis elleni küzdelem aradi egyesülete folyó hó 4-én, csütörtök délután 5 órakor tartja közgyűlését a városháza emeleti tanácstermében. A közgyűlés sorrendje a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. A választmány jelentése. 3. A tisztviselői kar újjáalakítása. 4. Apénztáros jelentése. 5. Esetleges indítványok. 6. Elnöki zárszó. A közgyűlésre az egyesület tagjait ezuton hívja meg az elnökség.

— **Képviselőtestületi tagok választása az aradi izraelita hitközségnél.** Vasárnap délelőtt történt meg az aradi izraelita hitközség képviselőtestületének kiegészítése választás útján. A hitközség tagjai nem mutattak valami nagy érdeklődést az aktus iránt, mert mindössze hatvankilenc szavazatot adtak le a választást bizottság előtt, amely *Freud* Fülöp elnöklésével működött. Megválasztották rendes tagokká: *Faragó* Rezsőt, *Fekete* Jakabot, *Halpern* Miksát, *Keppich* Jakab drt, *Nemess* Gézát, *Neumann* Hermant, *Schreyer* Viktort, *Schwarz* Manót, *Székely* Salamon tanárt és *Szemere* Kálmánt, póttagokká: *Grünwald* Samut, *Klein* Sándort, *Kohn* Józsefet, *Mairovitz* Emilt, *Meer* Ármint, *Pichler* Sándort, *Rosenfeld* Hermant, *Schütz* Henrik drt, *Stengl* Andort és *Jellinek* Józsefet.

— **Harisnyák és keztük csakis elsőrangú minőségek Kelli és Krausz-cégnél.**

— **Az új kormányrendeletek a tanács előtt.** Arad város tanácsa ma délelőtt tízenegy órakor rendkívüli ülést tartott, amelyen *Löcs* Rezső helyettes polgármester ismertette az új kormányrendeleteket. A tanács kimondotta, hogy a rendeletekkel kapcsolatosan szükséges intézkedéseket sürgősen megteszi. A terjedelmes új termésrendeletet még csak most vette alapos tanulmányozás alá *Löcs* Rezső, úgy hogy az erre vonatkozó intézkedések megtételére csak ezután tart formális ülést a városi tanács.

— **Halálozás.** Az aradi társadalomnak s a görög keleti román egyházi életnek egyik régi tekintélyes tagja, *Serb* Gherasim szentszéki tanácsos, ma 72 éves korában Aradon meghalt. Az elhunytban *Serb* Miron cs. és kir. alvezredes és *Serb* Tivadar cs. és kir. kapitány édesatyjukat gyászolják. Temetésre július 2-án délután 3 órakor lesz a Flórián-utca 29. számú gyászszobából.

— **Az állomásparancsnokságok nem adhat nak szabadságot a harctérről szabadságot tiszteknek.** Budapesti munkatársunk telefonálja: Többször előfordult, hogy az egyes állomásparancsnokságok a harctérről szabadságot tiszteknek szabadság meghosszabbítást adtak. A honvédelmi miniszter most elrendelte, hogy az állomásparancsnokságok csakis igen sürgős esetekben, mint családtagok halálózása, vagy életveszélyes megbetegedése esetén és akkor is legfeljebb három napi szabadságmeghosszabbítást engedélyezhetnek a hadrakelt seregtől szabadságot tiszteknek, vagy katonai tisztviselőknek.

— **Liszt kiosztás.** Értesitem a közönséget, hogy a héten fejadagonkint 33 deka nullás, 33 deka főző és 66 deka kenyérliszt kerül kiosztásra. Egy adag ára papírzacskóval együtt 108 fillér. Felhívom az I., II., III. kerületi kereskedőket, hogy hétfőn, azaz július 1-én, a IV., V., VI., VII. kerületi kereskedőket, hogy folyó hó 2-án, kedden, a VIII., IX., XI., XII. kereskedőit, hogy folyó hó 3-án, szerdán jelentkezzenek az utalványok kiváltása céljából a liszt hivatalban. Továbbá felhívom a pék mestereket, hogy csütörtökön, folyó hó 4-én jelentkezzenek. A közlélmzési hivatal vezetője.

— **Keresk. magánoktatás.** Könyvtel, gyors- és gépirás, számtan stb. Beiratkozások *Lázár* Vilmos-u. 2. Gyors- és gépiró iskola.

— **Pályázat internátusi helyre.** Az Országos Hadigondozó Hivatal a Központi Textilipar részvénytársaság hadialapítványát képező internátussal egybekötött középfoku női gazdasági és kertészeti szakiskolában az 1918. évi szeptember hó elsején kezdődő 1918—19. tanévre betöltésre kerülő 15 internátusi helyre pályázatot hirdet. Az intézetbe a polgári iskola, vagy más középiskola 6 osztályát elvégzett leányok, elsősorban hadiárvák és 30 évesnél nem idősebb hadlőzvegyek nyerhetnek felvételt. A felvételre pályázók kellően felszerelt kérvényeiket folyó évi július hó 15-ig nyújthatják be az Országos Hadigondozó Hivatalnál. A kérvényhez csatolandók: születési anyakönyvi kivonat, az atya, esetleg a férj hősi halálát, illetőleg a szülők halálát igazoló halotti anyakönyvi kivonat, folyamodó utolsó iskolai bizonyítványa, himmlőltási bizonyítvány, orvosi bizonyítvány arról, hogy a pályázó egészséges és a kertészeti munkára testileg alkalmas, folyamodó, illetőleg folyamodó eltartására kötelezett hozzátartozóknak vagyoni állapotát tanúsító vagyoni bizonyítványt. A pályázni óhajtok részletes felvilágosítást kapnak az aradi polgármesteri hivatalban.

— **Egy volt csendőrhadnagy letartóztatása.** Miskolcra jelentik: A miskolci katonai rendőrség elfogta és letartóztatta az Arad megyében is jól ismert Donó Árpád volt csendőrhadnagyot. Az ellene a vád, hogy Schmiedt Benedek névre kiállított katonai igazolvánnyal országsszerte házasságszédelgéseket és szélhámosságokat követett el. Donó Árpád mintegy hét évvel ezelőtt családi tragédiája révén élénken foglalkoztatta a közvéleményt. Agyonlőtte Székudvaron a feleséget, az aradi esküdtbíróóság fölmentette, tiszti rangjáról azonban le kellett mondania. A háború kitörésekor mint közlegény vonult be, de jogot kapott az önkéntesi jelzés viselésére s így hamarosan hadapródjelölt őrmester lett. Letartóztatásakor homlokán lövéstől eredő seb volt.

— **Az Aradi Kerületi Munkásbiztosító Pénztár** ezúton közli a pénztár valamennyi tagjával, hogy a gyermekgyógyászati rendelés folyó hó 3-ától, szerdától kezdődőleg a pénztár rendelőintézetében ismét megkezdül. A rendelés naponta délután 2—3-ig.

— **Szalmával is lehet tüteni a cséplőgépeket.** A közlelmezési miniszter leiratában közölte Arad város közellátási vállalatával, hogy amennyiben a cséplőgépek részére nem áll elegendő szén rendelkezésre, úgy ezután szalmával is szabad tüteni, ami eddig szigorúan tiltva volt.

— **Tejjeget nem kapható.** Figyelmeztetjük a közönséget, hogy jelenleg felesleges tej nem áll rendelkezésre, így új tejjeget ki nem adhatunk s újabb kiadásig előjegyzéseket sem fogadhatunk el. Amint a tejmenységben szaporulat áll be, újabb előjegyzésekre felhívás fog megjelenni. A közlelmezési hivatal vezetője.

— **Tanulók cipőinek megjavítása.** Felhívjuk a Fürj-utcai állami iskola és a Szentpéteri községi iskola tanulóinak hozzátartozóit, hogy nevezett iskolák igazgatósága által javítás céljára összeirt gyermekek cipőit 14 napon belül a városi cipésműhelyben (Aulich Lajos-utca és Tökölly-tér sarok) okvetlen adják át. A közlelmezési hivatal vezetője.

— **Gyors- és gépirási tanfolyam.** Minden hó elsején kezdődőleg gépirás tanítás az összes rendszerű írógépeken. Gyorsírás- és író-dai munkálatok tanítása szaktanár vezetése mellett. Beiratkozni minden nap lehet: Bodnár József írógép vállalatánál Arad, Weitzer János-utca 11. Telefon 11—14.

— **A cseléd bosszúja.** Weisz Lipót aradi ügynököt cselédje, kit elbocsájtott, bosszúból feljelentette, hogy postacsomagokban lisztet csempész ki Grácba. A feljelentés alapján Petkovics Béla rendőrfelügyelő házkutatást tartott Weisz Lipót lakásán. Tényleg talált is egy kis hordóba lisztet csomagolva, azonban szabályszerű őrlési igazolvánnyal igazolta Weisz hogy az a szabályszerű kvantumból lett őrlve. A lisztet pedig Grácban nyaraló családjának akarta küldeni a közlelmezési hivatal engedélye alapján. Ajándékképpen mindössze egy kis szárított leves tésztát küldött rokonainak ajánlott levélben. A rendőrség más lisztkészletet lakásán nem talált.

— **Órlási érdeklődés mellett tartja a Novacsek circus előadásait a Vilmos császár-téren, ami természetes is, mert a nagyszabású vállalat csupa elsőrangú attrakció felett rendelkezik. A világvárosi kitérő műsorából kiemelendők a bámulatos és hajmeresztő légtornászati mutatványok, előadja két nő, a kiváló akrobata Dubszky család, Adolf és Joni a rendkívül ügyes kettős jockey stb. A cirkus naponta változatos műsorral tart előadást. Kedden High-Liefe előadás. Szerdán délután gyermek előadás mérsékelt helyárrakkal.**

Goldisék a kultúra ellen.

(Ridegen elutasították a közművelődési ház kérelmét. — Pályázat az igazgatói állásra.)

Az aradi kulturház felügyelő-bizottsága ma délután ülést tartott Varjassy Lajos polgármester elnöke alatt. Az ülésen jelentős disszonanciát keltett egy incidens, mely újból csak azt bizonyítja, hogy a nemzetiségi ellentéteket nem a magyarság részéről szokták provokálni. A kulturpalota könyvtárnoka azt a dicséretes feladatot tűzte maga elé, hogy egybegyűjti az Aradon megjelent összes bibliográfiai emlékeket és nyomtatványokat. Többek között megkeresést intézett a kulturház vezetősége az aradi román szentszékhöz is, azzal a kérelemmel, hogy bocsássa a könyvtár rendelkezésére az aradi vonatkozású román nyelvű nyomtatványokat.

Farkas József dr. könyvtáros a felügyelő-bizottság mai ülésén azt a bejelentést tette, hogy Goldis László szentszéki titkár a legridegebb elutasításban részesítette a kulturházat és csak azt jegyezte meg, hogy „amennyiben szüksége van a magyar közművelődési háznak román nyomtatványokra, úgy vegyen magának.”

A bizottság tagjai között általános megütközést keltett a szentszék eljárása. Jegessy dr. szólalt fel elsőnek. A kulturpalota homlokán — ugymond — ez a felirat áll: „A magyar közművelődésnek.” Ezt én mindig pleonázmusnak tartottam. Most azonban az az álláspontom, hogy ragaszkodjunk a felirathoz szövege szerint és maradjon a mi aradi bibliográfiai gyűjteményünk tisztára magyar. Majd Szathmáry János szólalt fel és csatlakozik Jegessy dr. véleményéhez. Azt tartja is, hogy az aradi román nyelvű nyomtatványokkal ne foglalkozzék tovább a könyvtár. A román kultúra védelme és ápolása elsősorban a románok érdeke. Ha ők maguk nem helyeznek súlyt rá, ne foglalkozzunk vele mi sem. Kovács Vince és Varjassy polgármester hasonló felszólalása után a felügyelő-bizottság ilyen értelemben határozott.

Kovács Vince kultúratanácsnok bejelenti, hogy a belügyminiszter feloldotta azt a közgyűlési határozatot, mely az intézet igazgatói lakását lefoglalja a gyűjtemények céljaira. A belügyminiszter honorálta a felelőzők indokait, kik felhőzták, hogyha az igazgatót kilakoltatják, akkor az intézet állandó felügyelet nélkül maradna. — Ezek után — mondotta a tanácsnok — nem marad más hátra, mint hogy a lakást fenntartjuk és kiadjuk a pályázatot az igazgatói állásra.

Szathmáry János nem tartja alkalmasnak a mai időket a pályázat kiírására, mert a fiatalok 18—50 év között a harctéren van. Priegl dr. Mandl dr. és Varjassy polgármester hozzászólása után az a meggyőződés alakult ki, hogy mivel a háború végét bevárni nem lehet, ki kell írni a pályázatot oly módon, hogy az állás az ektóberi közgyűlésen betölthető legyen.

Végül bejelentette a kultúratanácsnok, hogy a múzeum arany, ezüst értékeit, valamint az ott kiállított ékszereket megőrzés végett elhelyezték a városi pénztárban. Ezzel az ülés véget ért.

Döntő események előtt.

(Clemenceau a főhadiszállásra utazik. — Március óta kétszáz ezer fogoly.)

Bécsből jelentik: Az entente hadvezérek a harctérre utaztak. Clemenceau kedden a főhadiszállásra érkezik, amiből azt következtetik, hogy fontos és döntő események állanak küszöbön.

Berlinből jelentik: A Hamburger Fremdenblatt írja: Clemenceau legközelebb nagy beszéddel fog válaszolni a német és osztrák-magyar diplomaták beszédeire.

Genéből jelentik: Az Atlanti-óceán egyik francia kikötőjébe befutott a Vaterland nevű volt német gőzös, amely 12 ezer amerikai katonát hozott a nyugati frontra.

Frankfurtból jelentik: Ellenséges repülőök Mannheim városára nagymennyiségű bombát dobtak, amelyek jelentékeny károkat okoztak épületekben. Az ellenséges bombák 5 embert megöltek, hatot súlyosan, tízet könnyebben megsebeztek.

Berlin, július 1. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér. Rupprecht trónörökös hadcsoportja: A harci tevékenység este a harcvonal több helyén feléledt. Az élénk felderítő tevékenység tovább tart. Angol részleges támadásokat Albert-től északra visszautasítottunk.

A német trónörökös hadcsoportja: Az Aisne és a Maas között az ellenség élénk tevékenységet fejtett ki. A gyalogság erős felderítések céljából ismétellen előrenyomult. Sant Pierre-Aiglenél és attól délre a franciák dél felé heves tüzelőkészítés után támadásba fogtak. Visszautasítottuk. Löwenhardt hadnagy 32-ik légi győzelmét aratta. A számbavétel lezárása szerint a támadó csapataink kezdése, 1918. március 21. óta, eddig a gyűjtőhelyeken keresztül kiszállított foglyok száma sebesültekkel 191.454-et tesz ki. Ebből az angolok 94.939 foglyot, köztük két tábornokot és 3100 tisztet vesztek, a többia portugálok, belgák és amerikaiak között oszlik meg. A harcmezőkről 2476 ágyut és 15.024 géppuskát szállítottak be a szákmánygyűjtő helyekre. Ludendorff. (Minisztereinkség sajtóosztálya.)

Berlinből jelenti a Wolff-ügynökség: A mai hivatalos jelentés a folyó évi március 21. óta ejtett foglyok számát 191.454-ben állapítja meg. Azonban ha a sebesületlen hadifoglyokat is hozzászámítjuk, akkor a foglyok száma a kétszáz ezret sok ezerrel meghaladja. A 2476 ágyu és 15024 géppuska nem jelenti teljesen a franciák és angolok veszteségét, mert sok sérült ágyu és géppuska, óriási mennyiségű felszerelési anyag jutott kezünkbe, amit a franciák és angolok most elveszítettek s amit az amerikai segítség aligta pótolhat.

Vádak egy főtörzsorvos ellen.

(Panaszok a katonai üdülőtelepek miatt.)

A képviselőház legutóbbi ülésén, amelyről a lapok nem emlékeztek meg kimerítően, Koszó István Szeged város országgyűlési képviselője igen súlyos vádakat hangoztatott a szegedi katonai üdülő kórházról és annak, az aradiak előtt is jól ismert parancsnokról, Tóth főtörzsorvosról. Beszélése kivonatban a következőképp hangzott:

Az üdülő kórházakban túlságosan nagyszámúmal összegyűjtött beteg katonák úgy élelmezés, mint nyugvóhely tekintetében oly szerencsétlenül vannak ellátva, hogyha oda egy egészséges embert tennének, bizonyos vagyok benne, hogy nyolc nap alatt az is teljesen munkaképtelen beteg lenne.

Szurmay Sándor báró honvédelmi miniszter: Azokat is hazabocsátjuk.

Koszó István: Ennél fogva az üdülő kórház elnevezés csak gúny, mert az nem üdülő kórház, hanem igazán kintzohely azoknak, akik a háborús áradalmak által kimerültek, vagy pedig megbetegedtek és akiknek katonai parancsra itt kellene, hogy visszaadják egészségüket. Magam meg szövegetem róla Szegeden az úgynevezett csere-essori barakkban, hogy ott két úgy jut három katonának. Már pedig az üdülő katonánál az első feltétel az, hogy megfelelő nyugvóhelye legyen, a második pedig az, hogy kellőképp élelmezésük és különösen azoknál a beteg katonáknál, akik dietikus kezelésre szorulnak, meg kellene választani azt az ételt, amely tulajdonképpen szükséges nekik, mert hiszen legtöbbször gyomorhajtással kezdődik a harcterről, tehát a teje és egyéb — orvosi tudomány alapján meg, hogy milyen — dietikus kezelése van szükségük.

Annál bizonyos, hogy a világon a legrosszabbul éppen az üdülő kórházakban lévő betegek vannak elítélve és tudom, határozottan állíthatom, hogy azt mondotta nekik az orvos: hallgassatok, nem teljesítetek szolgálatot, elég tehát nektek a szerényebb élelmezés is. Ilyen körülmények között igazán fejébe tódul az embernek a vér és összeszorul az ökle, hogy az az orvos, aki odahaza nem tesz ezeket, mint bosszantja azokat az embereket, akik a harcterről hazajöttek, ezeknek meg kellő elhelyezéséről és élelmezéséről sem gondoskodik.

Feltétlenül sürgős szükségét látom tehát annak, hogy az üdülő kórházakban lévő betegek megfelelő kezelés alá vészenek, megfelelő elhelyezést nyerjenek, azonkívül pedig úgy éljenek és úgy táplálkozzanak, amint azt egészségi állapotuk megkívánja. Lehet, hogy e tekintetben a miniszteriumban történt intézkedés, ennek eredményét azonban a periferiákon, különösen pedig Szegeden nem látom.

Szurmay Sándor báró honvédelmi miniszter: Ellenőriztetni fogom.

Koszó István: Az alkalmatlanoknak meg kell jeleniük reggel a honvédegyeségnél, a hadbíró-ságnál, meg nem tudom hol, be vannak különböző helyekre rendelve, azonban a világon semmit sem tesznek. (Ugy van! balfelől.) Ott állnak és lopják a napot azok az emberek, akiknek gazdasági, vagy ipari és kereskedelmi munkájára végképpelen nagy szükség volna.

Szurmay Sándor báró honvédelmi miniszter: Feltétlenül utána járok.

Azonkívül ezek a szegény emberek az állásuk kénye-kedve szerint való bosszantásoknak kivannak téve és határozottan állíthatom: gyakorlatokat végeztenek velük a régi laktanya előtti gyakorló téren még, oly beteg katonákkal is és azokkal is, akik be lettek rendelve az üdülő kórházba, hogy így még jobban tönkremenjen az egészségük.

Ily körülmények közt a honvédelmi miniszter ur figyelmét különösen felhívom arra nézve, méltóztassék megvizsgáltatni Szegeden ezt a dolgot, amikor is azt fogja találni, hogy Szegeden egy őrmester szeszélyének vannak kitéve a régi laktanyában az emberek és ezek az alkalmatlanok is, akiknek ig-

nagyobb része önálló iparos, kereskedő ember azonban ott lopja a napot és semmit sem tesz. Ez a hadsereg érdekét egyáltalában nem szolgálja. (Igaz! Ugy van! balfelől. Zaj.)

— Szegeden a régi laktanyában egy őrmester minden. Nevét nem volt módomban megtudni. Egy régi standbeli őrmester parancsol, az rukkoltatja ki az alkalmatlanokat és az olyan beteg embereket, akiknek az orvosi felülvizsgálata meg nem történt. Volt eset arra, hogy előző napon gyakorlatoztattak valakit és az reggelre meghalt. És azt mondták, nem igaz, nem volt beteg. Az orvosi vizsgálatok végzetlenül felületesek, önkényesek és erőszakosak. A kórház vezetője, Tóth főtörzsorvos a lehető legdurvább és leggorombább a katonákkal szemben és megtörtént például, hogy beteg katonát megbüntettek és kikötetett. Megbüntették azért, mert cigarettázott, azonban azt nem veszi észre, hogy kórházában a cigarettákat lopva árulják 25—30 fillérért.

Ilyen dolgokat szó nélkül hagyni nem lehet és akkor, mikor igazán minden emberi erőre nagy mértékben szükségünk van nemcsak a harctéren, hanem a front mögött, akkor kellenek azok az emberek, akik gazdasági életünket erőssé tudják tenni vagy legalább a régi állapotot fenn tudják tartani.

Szükségünk van azokra az emberekre, akik önálló iparosok és gazdák, akik a magyar nemzet anyagi erejét vannak hivatva helyre állítani. És akkor nem tűrhető, hogy így bánjanak azokkal az emberekkel, akik hivatva volnának munkálkodni a polgári életben betölteni és ezáltal szolgálatot tenni a hazának. Ezeknek az embereknek munkája most a semmivételezésben elforgácsolódik, gazdaságuk tönkre megy anélkül, hogy bármilyen értékes szolgálatot végeznének. Ezek olyan dolgok, amelyek méltán elkeserítik a szemlélőt. (Ugy van! balfelől.)

— Én nem Szeged városára mondom ezeket, hanem az országra vonatkozólag. (Helyeslés jobb felől.) Nem tekintem magamat kizárólag Szeged város képviselőjének, hanem magyar országos képviselőnek. Ennél fogva ne méltóztassék a vizsgálatot kizárólag Szegedre szorítani, hanem méltóztassék kiterjeszteni az egész országra. Bizonyára nem egy megvizsgálandó ténnyel fog találkozni, a miniszter ur és én felteszem, hogy ezek tekintetében intézkedni fog.

Rehabilitált ügyvéd.

(Adorján Emil dr. felmentése.)

Nagyváradról jelentik: Ma egy hete kezdődött a nagyváradai törvényszék büntető tanácsa előtt Adorján Emil dr. ügyvéd újrafelvételi perének tárgyalása, amely szombaton a meghurcolt ügyvéd felmentésével végződött. Adorján Emil tudniillik azért ítelték el, mert állítólag a sógora ellen folytatott hadseregszállítási pör során 10.000 koronával megakartá vesztetgni Walsel Lénárd főhadnagyot, hogy kedvező könyvszakértői véleményt adjon le. A marasztaló ítélet annakidején Balog Leo Lajos terhelő vallomására támaszkodott, aki most az újrafelvételi pör tárgyalásának negyedik napján váratlan hatású érdekes kijelentéseket tett.

— Nem emlékszem az eseményekre, — vallotta Balog és állítom, hogy az előző főtárgyaláson nem voltam beszámítható állapotban és amit ott vallottam, azok nem a tények, hanem a szabadulás vágyának kifejezői.

A pörbeszédnek során Nesztor József dr. királyi ügyész kétórás vádbeszédében Balog Leo Lajos beszámíthatósága mellett foglalt állást és azt igyekezett bizonyítani, hogy a két vallomás közötti eltérés mesterkélt és inkább az látszik, hogy a tanu most áll szuggesztív alatt. Kotzó Jenő dr. védőbeszédében hivatkozott Adorján Emil dr. tiszta múltjára, értékes közéleti működésére, majd rátért az ellene emelt

vád cáfolására. Balog Leo Lajos akkori vallomása „lelkismeretlen rendőrszenik” erőszakossága nyomán kelt, de Balog most, mint szabad ember áll a bíróság előtt, nem úgy, mint az első tárgyaláskor, amikor szuronyos őr volt a gőtte és amikor presszó- és szeggesztív irányította vallomását.

Ezután Adorján Emil mondotta el védőbeszédét.

— Nincs senki a világon, — mondotta többek között — aki ellenem súlyosabb vétket követett volna el, mint Balog Leo Lajos.

Beszédét azzal végezte, hogy nincs egyéb szava, mint amiket két, esztendővel ezelőtt elmondott. A bíróság Adorján Emil dr. szavai után visszavonult és két órás tanácskozás után kihirdette a felmentő ítéletet, amelyvel a nagyváradai társadalom egyik közismert és szereplő egyéniségének adta vissza becsületét.

Jönnek az osztrák leányok.

(Enyhül a cselédhiány Aradon.)

Aradon tudvalevőleg nagy a cselédhiány. — Jól tudjuk, hogy milyen árat követelnek a gazdaasszonyoktól a cselédek. Azonban a hérektől eltekintve is túrhetően manapság a cselédtartás, cseléd egyáltalában nem veszi figyelembe a nehéz viszonyokat, a jegyrendszert, a beszerzési nehézségeket; megköveteli, hogy neki meglegyen a jó kosztja. Ez bizony akárhány polgári háztartásban, ahol rá vannak utalva a cselédtartásra, nem a gyerekek és a család eltartása a legnagyobb gond, hanem a cseléd kosztja.

Most egy kis veszedelem fenyegeti a cselédket Aradon. A cselédhiányon oly módon segítenek egyesek, hogy Ausztriából hozatnak leányokat, a kik szívesen is jönnek, mivel odahaza igen szűken vannak élelmiszerekkel. Már eddig is több osztrák cseléd van itt és számuk napról-napra szaporodik.

Egy aradi család egy csehországi német városka: Warnsdarf „Abwehr” című lapjában egy mindenféle leányt keresett a hirdetési rovatban. A hirdetésre nem kevesebb mint 10 levél érkezett, a kik cselédek akarnak lenni Aradon.

Érdemes átolvasni a leveleket. Valamennyit értelmes, iskolát járt leányok írtak és nem egynek az írója bizvást mehetne nálunk irodistának. A levelek lényege azonos, valamennyi a jobb élelmezés reményében akar jönni. Vallalnak minden házi munkát, a legdurvábbat is. Igen sok ért a ruha- és fehérnemű varráshoz, foltozni, harisnyát stoppolni mind vállalkozik, többen kerti munkát is végeznének és a fizetési igényük 25—40 korona.

Az útiköltségeket meg kell nekik téríteni, de viszont kötelezik magukat legalább 6 hónapig, némelyek egy évig is, hogy megmaradnak. Mivel pedig sok az ajánkozó, de sok a cselédkereső is, valószínű, hogy a háztartások a nyár folyamán ellátják magukat osztrák cselédekkel, mire a környékbeli leányok ismét visszatérnek az aratásról, nem igen kapkodnak majd utánuk és kénytelenek lesznek nagyon felcsavart igényeiket erősen leszállítani.

SPORT.

+ Ünnepi football mérkőzések Aradon. A kettős ünnep alkalmával az ATE és az AMTE csapata a fővárosi elsőosztályú III. ker. Torna és Vivó Egyesület első csapatával játszott. Első nap az ATE 3:1 (3:0) arányban vereséget szenvedett, míg a második napon az végzett. A fővárosiak mindkét napon kiváló játékot produkáltak, míg az aradiak közül csak az ATE játszott lelkesen, az AMTE agilisabb és gyorsabb játékkal győzelmet arathatott volna a pestieken, az egy góljuk öngól volt. Bíró mindkét napon Steinhübel Zoltán volt, ki nagy körültekintéssel vezette le a mérkőzéseket.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Arz báró veszteségeinkről és a munkás-sztrájkokról.

Hága. Egy Hollandi lap tudósítója beszélgetést folytatott Arz báró vezérkari főnökkel. Megkérdezte tőle, igaz-e a londoni olasz nagykövetnek az angol lapokban tett ama kijelentése, hogy az osztrákok és magyarok a legutóbbi offenzívában kétszáz ezer embert vesztek és hogy az olaszok ötvenezer foglyot ejtettek? Arz báró a következőket mondotta:

— Csak utalok Wekerle miniszterelnök legutóbbi nyilatkozatára. Ezek a pontos adatok. Ellenben az olaszok vesztesége, a legóvatosabb becslés szerint is **leghevesebb százötvenezer ember.** Ezek a hírek épp olyan hazugságok, mint Lloyd Geornak az a kijelentése, hogy az osztrák-magyar hadsereget a legnagyobb katasztrófa érte és hogy az olaszok a Piave bal partján állanak. Hiszen ezt az olaszok sem állítják. Az olasz haditudósítók bevallják, hogy **csapataink visszavonulása a legnagyobb rendben történt.** A kezdeményezés továbbra is a mi kezünkben van és állásainkat a legtöbb helyen megjavítottuk.

A tudósító megkérdezte, igaz-e, hogy a monarchia több helyén lázadás tört ki. Arz báró a következőképpen válaszolt:

KÖZGAZDASÁG.

— **Tőzsde.** Budapestről telefonálja tudósítónk: Az értéktőzsdén a mai záró kurzusok a következők voltak: Magyar Hitel 1292, Osztrák Hitel 881, Agrárbank 1040, Hazai bank 598, Fabank 972.50, Kereskedelmi bank 5750, Magyar bank 933, Concordia malom 865, Viktória malom 1830, Salgótarjáni 1149, Rimamurányi 1098, Ganz-Damibusz 4205, Atlantika 1340, Osztrák-magyar államvasut 991, Rugyantagvár 1125, Klotild vegyipar 998, Nasici taningyár 2885.

— **A föld értéke.** A battonyai szerb lelkes 70 hold szántót kap az egyházközségtől használatra, amelynek jövedelme egyházi stalcuma egy részét alkotja. A pap a földeket nyilvános árlejtésen szombaton bérbeadta és az egyik reflektáns évi 35 ezer koronáért három évre vette bérbé. A birtok holdjáért tehát ötszáz korona bért fizet. A battonyai szerb lelkes ezzel egyik legjobb jövedelmi álláshoz jutott, mert legalább 50 ezer koronája lesz évenként, ami béke időben egy kisebb püspökséggel ért volna fel.

— **Legyones munkaközvetítés.** Az aradi hatóság munkaközvetítő (Szent István-u. 2. sz.) heti kimutatása szerint foglalkozást kaphat: kovács, molnár, lakatos, bádógos, hentes, vasesztergályos, asztalos, faesztergályos, bogárnár, borbély, kőműves, kádár ács, szobafestő, gyors- és gépirónói alkalmazott; foglalkozást keres csépléshez gépész, sütő, hentes, kereskedelmi és irodai férfi és női alkalmazott. Iparos tanoncok elhelyezést keresnek. Közelebbi tájékoztatást ad az intézet 11—19. sz. telefonja után.

— Nálunk is, mint a többi államokban munkás-sztrájkok voltak, amelyeknek okai anyagi és belpolitikai kérdések. A sztrájkokat mindenütt elintéztük. Hadseregünk kitünő állapotban van. Annyi bizonyos, hogy ellenségeink ilyen híresztelésekkel csak **lelélesztani akarják** népeinknél a kialvó reményt, hogy **ily módon tudnak rajtuk győzelmet aratni.**

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti este: **Helyi részleges küszöbök Orosz-tól délre.**

Amsterdam. A Temps jelenti Milanóból: **Az első amerikai csapat kontingens megérkezett Olaszországba.**

Budapest. A román nemzetiségi párt legutóbbi értekezletén elhatározta, hogy részt vesz a választójogi vitában. A párt részéről az általános vitában **Mihályi Tivadar** fog felszólalni, aki válaszolni fog **Fisza István gróf** és **Apponyi Albert gróf** beszédeire, amelyekben a nemzeti-ségi kérdést érintették.

Brassó. Brassó város törvényhatósága elhatározta, hogy nagy küldöttséget meneszt a miniszterelnökhöz, akít arra kér, hasson oda, hogy Predeál Brassóhoz csatlakozzék.

— **Megerősítés.** A kereskedelemügyi miniszter **Domány József** borkereskedőnek az aradi kereskedelmi és iparkamara alelnökévé történt megválasztását az 1868. évi VI. törvény cikk 14. §-a alapján megerősítette.

— **Házeladás.** **Adler Andor** fűszernagykereskedő eladta a **Boros Béni-tér** és **Karolina-utca sarkán** lévő házat **négyszázhevenezer koronáért Szűcs F. Vilmosnak.**

— **Szőlőbirtok vétel.** Egy konzorcium, amelynek többek között **Adler Andor, Nemes Géza, Havas Sándor,** az Aradi borkereskedelmi részvénytársaság a tagjai, megvásárolta **Nagykátán Altstock József** budapesti szőlőbirtokosnak 200 hold bevetett és 169 hold bevetetlen szőlőbirtokát **három és fél millió** koronáért.

TÖRVÉNYSZEK.

§ Az aradi közjegyzői kamara **közgyűlése.** Vasárnap tartotta az aradi közjegyzői kamara rendes évi közgyűlését, melyen a tisztikart is megválasztották. Elnök: **Folyovich Sándor** nagyenyedi, elnök-helyettes: **Pálmai Lajos** dr. aradi és választmányi tagok: **Beles János** kisjenői, **Ikrich Arnold** dr. borosjenői, **Horváth Kamillo** dr. dévai, **Nemess József** dr. vajdahunyadi és **Szabó István** dr. békési közjegyzők lettek. A közjegyzői fejeletti bíróságba **Pálmai Lajos** dr., **Ikrich Arnold** dr., **Beles János** és **Szabó István** lettek beválasztva.

ANYARI IDÉNY BEALTAVAL tisztelettel kérjük előfizetőinket, hogy a **lajkaimüket, a hova a lap küldését kívánják, a pontos küldés szempontjából — a legutolsó tartózkodási hely megjelölése mellett a kiadóhivatallal közöljék.**

Panaszkodnak a gazdák.

(A hadsereg fizessen többet a gabonáért.)

A kormány mint ismeretes, prémiummal jutalmazza azokat a termelőket, akik korán szállítják gabonájukat. A prémium csak az október 1-ig beszállított gabonáért jár. A nagybirtokosok és bérlok körében ez a rendelet elégedetlenséget okozott. Sérelmesnek tartják, hogy a prémium adásának határidejét csak októberig állapították meg. Eddig a terminusig ugyanis — szerinük — teljes lehetetlenség, hogy a nagyradalmak elkészüljenek a csépléssel. Így a kedvezményben voltakép a kisgazdák részesülnek, akik pedig az ország termésének csak kisebb részét szolgáltatják.

A gabonaárakkal szinte az egész gazdatársadalom elégedetlen, dacára a prémiumnak. Az eredeti 60 koronás alapárát aránytalanul tartják az ipari cikkek árával szemben: — de a felemelt 90 koronás kivételes árat is keveslik, a mai termés mennyiségéhez képest. Az ország legtöbb helyén kicsiny lesz a termés, az árak a terméshez képest túl magasak. Hangoztatják, hogy a gabona árának előre való megállapítása alapján volt hibás és a jövőre nézve most azt követelik, hogy a terméshez viszonyítva **kellene megállapítani az árakat.**

Az östermelők és gazdasági munkások fejkvótáját sem tartják megfelelőnek. Még a fejkvóta-rendelet kibocsátása előtt több ízben tanácskoztak a gazdatársadalom képviselői az illetékes miniszterekkel és a rendeletben megállapított mennyiség ilyenformán kompromisszum eredménye. Ennek dacára a gazdatársadalom többséges kevesli a megszabott mennyiséget és már most hangoztatják, hogy készlet hiján a vetőmagnak visszahagyott gabonához lesznek kénytelenek nyulni. **Panaszlják, hogy miután a kenyér a legfőbb eledel a gazdasági munkásnak, a kiszabott mennyiséggel nem tudnak kijönni. Ilyenformán csak természetes, hogy a vetőmag céljára visszahagyott gabonát is kevésnek mondják.**

De az állatállomány részére megállapított erőtakarományt sem tartják az állatok telelésére és jó állapotban való tartására elegendőnek. Az anyag is erőtlen és lesatnyult lovak feljavitására a kiszabott mennyiséget kevésnek találják.

A gazdák hivatalos testületei a rendeletek kiadásai után hivatalosan nem foglalkoznak tovább a sérelmekkel. A rendeletek előkészítésében és kiadásuk előtti tanácskozásokon volt alkalmunk eléggé elmondani panaszainkat. Kisebbségi egyesületek most is gyűléseznek, küldött ségeznek és memorandumokat juttatnak el a kormány tagjaihoz, amely kérelmeiket és követeléseiket tartalmazza. Legújabbban például azt követelik, hogy az állam mindössze csak az ellátatlanok részére foglaljon le megfelelő gabonát, a hadsereg szükségletének árát pedig ne maximálják. A katonaság fizessen az ipari cikkek árához viszonyított magasabb árat. Az ezen felüli mennyiség pedig szabad forgalom tárgya legyen.

A hadseregtől azért követelnek magasabb árat, mert szerintük Magyarországnak nem nyereség az alacsony gabonaár, hanem Ausztriának szóló kedvezmény ez is, még pedig azáltal, mert a hadsereg gabonaszükségletének megtérítésében a kvótakulcs szerint Ausztria 65 százalékkal részesedik és így az olcsó gabona Ausztria részére szolgáló pénzmegtakarítás.

EGYESÜLET.

(*) Az aradi Magántisztviselők Egyesülete június 30-án Bokor Alajos elnöke alatt népes választmányi ülést tartott. A folyó ügyek tárgyalása kapcsán a választmány örömmel vette tudomásul az elnök azon bejelentését, hogy az egyesület vagyona 23.000 koronára gyarapodott s hogy a taglétszám is emelkedést mutat. Az egyesület, mely mindig kivette részét a magántisztviselők érdekeinek védelmére és megóvására céljából kifejtett agitációból, hazafias kötelességének is eleget tett, amidőn a VIII.-ik hadikölcsönre 20.000 koronát jegyzett, amivel az egyesület összes hadikölcsönjegyzése 50.000 koronára emelkedett.

MODERN KABARÉ

Központi Szálloda Salacz-utca.

Kedden, július 2-án:

Uj tagok. Szirmay Vilmos, a Royal Orfeum komikusának vendégszereplése. Návay Ilonka, Neczkov táncosnő a levegőben, Cizi Leichner táncosnő, Mimi Reumann primaballerina nagyszerű előadása.

Vágó Géza, Major Ilonka, Turcsánvi, Margó, Gergely Emmi, Rummy teljesen új magán-számokkal.

A fogorvosnál.

Bohózat Vágó Gézával a főszerepben.

Előkészületben:

Egy nap Aradon.

Nagy énekes és táncos revü 8 képben.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1918. évi július hó 2-án, Kedden

Gombaszögi Frida művésznő fellépésével

Este 8 órakor felemelt helyárrakkal

Románó.

Színmű 3 felvonásban, elő- és utójátékkal. Írta: Sheldon Robert. Fordította: Heitai Jenő. Zenéjét szerette és összeállította: Fischer Károly. Rendező: Forgács Sándor.

A szerkesztésért felel

STAUBER JÓZSEF.

NYILTTÉR.

Az ezen rovart által közzétettől benn vállaltuk felelősséget.

Gróf Sennyey Béláné panta-buzsáki BIRTOKA

megfelelő ajánlat esetén eladásra kerül. Az esetleges előadás módjait és feltételeit dr. Csáthy ügyvédi irodája (Arad) közli. 4806

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtethetők

Sándor

frank temetésén résztvettek és vigasztaló szavakkal méltatlan bánatunkon enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk őszinte szívvel feladók hála közönetet.

4719

Hoskothain család.

Alólírottak fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy forrón szeretett és felejtethetlen jó férj, illetve édesapa, após és nagypapa

SERB GERASZIM

nyug. községi jegyző, szentszéki előadó tanácsos f. 6. június hó 20-án este 9 órakor, életének 72-ik és boldog házasságának 46-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvételét után jobblétre szenderült.

A drága halott földi maradványai július hó 2-án d. u. 3 órakor fognak a gör. kel. egyház szertartása szerint a Flórián-utca 29 sz. gyászházban a helybeli alsó temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Alfölt legyen emléke.

Arad, 1918. június hó 30-án.

Özv. Serb Geraszimné szül. Chirilescu Mária, hitvese. Serb Miron, cs. és k. alezredes, Serb Tódor, cs. és k. százados, Popoviciu Györgyné szül. Serb Flora Serb Virgil cs. és k. tart. hadnagy gyermekei. Popoviciu György veje. Serb Titusz. Popoviciu Tibor, Popoviciu Lucia, unokái. 15

Használt ólom megvételre keresetik.

Az Aradi Cukorgyár Rt. sarkadi cukorgyára

azonnali belépésre keres

két iradai tisztviselőt.

Gyors- és gépirásban perfect, 2-3 évi gyakorlattal bíró hadmentes, vagy tartósan szabadságot nyert fiatalemberek és kisasszonyok küldjék ajánlatukat bizonyítványokkal felszerelve és fizetési igényük megjelölésével a gyár igazgatóság címére:

4683

Sarkadi cukorgyár, Bihar m.

CSAK

RÁDIUM

SÓSBORSZESZT

használjunk test és egészség-ápolásra.

Nagy üveg ára ... 12.50
Közép üveg ára ... 6.50
Kis üveg ára ... 2.40

Gyártja:

A Dunántúli Gazdas. Szeszgyárosok Szeszfinomító Részvénytársasága Nagykanizsán. 4981

Képviselet: Erényi Tivadar, Arad, Deák Ferenc-utca 39. Telefon 11-48. sz.

Az „ARADI KÖZLÖNY“-re

1918. július 1-én

új előfizetést nyitottunk

Az eseményekről napról-napra a legalaposabb és a legfrisebb tudósításban számol be az Aradi Közlöny. Közleményeinek eredetisége és érdekessége, valamint háborus híreinek megbízhatósága révén Magyarország vidéki lapjai között az első helyen áll és mint ilyen a legelterjedtebb, a legtartalmasabb, legkedveltebb és legolvasottabb újság.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egész évre . . . . . 48 korona
Fél évre . . . . . 24 korona
Negyed évre . . . . . 12 korona
Egy hóra . . . . . 4 korona

Tessék mutatványszámot kérni!

Osztrák-magyar bank.

Az Osztrák-magyar bank minden részvénye után az 1918. első felére (78. osztályú részvény) járó

Huszonnyolcz korona

alapszabályszerű osztalék f. é. július hó 1-én kezdve az Osztrák-magyar bank budapesti és bécsi fiókintézményeivel, valamint összes fiókintézményeivel kifizetett.

Budapest, 1918. évi június hó 27-én.

OSZTRAK-MAGYAR BANK.

Tarkovich
alkormányzó.

Thorsch
főtanácsos.

Schmid
vezérigazgató.

4714

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

Könyvnyomdai

tanulóleányok!

előfizetése.

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban

**A os. és kir. aradi katonai
Külsőbizottság**
juliustól
személyi készpénzfizetés mel-
lett, szabad kézből

lövásárokat

tart.
(Nyilvántartó lappal ellátott lovak
is elővannak.)

Minden pénteken szombat, továbbá:

Július hó	3-án:	Magyarpécika
"	6-án:	Pankota
"	8-án:	Világos
"	9-án:	Kisjenő
"	10-án:	Magyarpécika
"	11-án:	Othalom
"	13-án:	Pankota
"	17-án:	Magyarpécika
"	18-án:	Elek
"	20-án:	Pankota
"	23-án:	Kürtös
"	24-én:	Magyarpécika
"	27-én:	Pankota
"	28-án:	Világos
"	30-án:	Kisjenő
"	31-én:	Magyarpécika

Gyógyszertár eladás
Nagyakon (Csanádmegye).
Gyógyszertár házzal együtt vagy
anélkül eladó.
Bővebb felvilágosítást ad **Özv.
Mayer Józsefné, Nagy-
lakon.** 4728

ECETSAV

vegytisztá, 50 fokos, étkezésre
alkalmas, kisinyben és nagyban,
tisztá szeszből erjedéssel készült
elsőrendű

ecetszesz

4 és 8 literes minden mennyiség-
ben kapható 3048

Fried Mór

fűszerüzletében **Arad, Sza-
badság-tér 5. sz.**

Vidéki megrendelések önköltségen
felszámitott ballonban vagy kis
horoban 15 kg.-tól előleg és
utószámlával. — Telefon 1006.

Butor hitel!

Minden hitelképes vevő beszerez-
het háló-, ebédlő-, konyhabutorokat,
irodai, üzleti, vendéglői és kerti beren-
desítéseket, kárpitos és asztalos mun-
kát, fa- és vasbutorokat, készpénz,
részletre és kölcsönfizetésre, melyek a
vételárba betudandók, a következő fel-
tétel mellett:

100 korona vételár után fizet he- tenként	—60
500 korona vételár után fizet he- tenként	2.—
1000 korona vételár után fizet he- tenként	6.—
5000 korona vételár után fizet he- tenként	30.—

5 éven át nyereség részvételével.
Bővebb felvilágosítást nyújt:

Garai Károly

butorkereskedő, Asztalos Sándor-
utca 5. szám. 4062

Tűzifa
nagyobb és kisebb tételekben
kapható

Aradi Kereskedelmi és Áruforgalmi
Részvénytársaságnál (Ipar és Nép-
bank helyiségében.)
Telefon 986. 721

Ugyanott különösen pékek részére
alkalmas dorongfa is kapható. 4674

Ajánlok

frissen szedett kajsziat befő-
zéshez és lekvárnak, továbbá
elsőrendű ecet, eceteszesz és
egyéb élelmi cikkek kaphatók.

Ländler Rezső

a Széchenyi malommal szemben
Az üzlet nyitva van reggel 7-től
este 9-ig 4727

14310—1918. kh. sz.
HIRDETMEY.

Panián Györgyné aradi lakos
Purgly Lajosné-utca 118—120. sz. a tel-
kén öltékelt tűzfatelep felállítására
telepengedélyt iránt folyamodott. Az
1884. évi XVII. tc. 27. §-a értelmében
a telep helyszín tárgyalására határ-
időül folyó évi július hó 4. napjának
d. e. 11 óráját kitűzöm és arra az érde-
kelteket ez uton is meghívom azon fi-
gyelmeztetéssel, hogy a telep helyszín
és tervrajza, valamint az üzem mód-
jának leírása a kapitányi hivatal ipar-
ügyi osztályánál folyó évi július hó
4-ig, mindenkor a hivatalos órák alatt
betekinthető s a netáni észrevételek
ugyanott írásban, előszóval pedig a

helyszíni tárgyalás alkalmával meg-
tehető, mert amennyiben ilyenek nem
emeltetnek s ha a körtékek gát-
lólag fel nem merülendnek, a telep-
engedélyt az idézett törvény 30. §-a ren-
delkezéséhez képest kifogom adni.
Arad, 1918. évi július hó 25-én.
4730 Greén, főkapitány.

Nem kell gummi a biciklire!

Megérkeztek a leg-
újabb modellu

**szabafalmazott fakeretű
WAFFENBAD kerékpárok.**

Egyedüli képviselője:

Hammer Vilmos

Arad, Szabadság-tér 5-6. Telefon 96.
Nagy javító műhely és raktár
kerékpár-, varrogép- és gramofon
alkatrészekből. 3567

Csermő község határában

mintegy
800 kishold föld

melyből 600 hold a nem kaszált
prima legelő, két kuttal, november
hó 1-ig 4597

bérbe adandó.

Ardelean Elek
Galsa.

Kávéházak, eukrászdák, esemegések

Törv. védve „**CITROCIT**” Törv. védve
zamatos citromesszenciát használó, mert
„**CITROCIT**”
kiválóan alkalmas Tea izesítésére, fagyalt, limonádé és egyéb élvezeti
ételek és italok készítésére.
Egyedüli készítője: LIPTOWSZKY GEZA gyógyszerész, Pozsony.
Főelárusítóhely: Ausztria-Magyarországnak Dr. SOLTZ ALADAR
gyógyszertára Pozsony, I., Deák Ferenc-utca 11. sz.
Viszonteladók magas kedvezményben részesülnek. Képviselek magos
díjazás mellett kerestetnek. 4365

Dr. KAJDAGY

Kedvező vétel.

Egy teljesen instruált 170 kat. holdas szép
birtok, kitűnő szántó, értékes élő és holt felszere-
léssel, megfelelő felülepítményekkel és az idej ter-
mással, azonnal eladó.

A birtok Torontál vármegyében, a vasúti álló-
mástól 10 percnire gyorsvonati megállóhelyen,
Szeged és Nagykikinda között fekszik. 4640

Bővebb felvilágosítással szolgál a Földbérleti
és Parzellázóbank Részvénytársaság, Temesvár.

Ertesitem

a n. é. közönséget, hogy Asztalos
Sándor-utca 9. szám alatti

éttermemet

ugyanazon utca 8. szám alá helyez-
tem át. a legmodernebbül beren-
dezve. Szolid árak. További szives
pártfogást kér 4696

Özv. Kranszmann Sománé

Asztalos Sándor-utca 8.

Nagyvarjas község Szecehrát
dülőjében a Mester-téle tanya 125
holdnyi ingatlan, mely Aradról
kocsin 1 és fél órányira fekszik,
folyó évi július hó 10-én délelőtt
10 órakor Magyarpécikán a telek-
könyvi hivatalban nyilvános át-
verésre kerül.

Érdeklődőknek közelebbi fel-
világosítással szolgál a Közgazda-
sági bank részvénytársaság Temes-
vár. 4656

Teljes tisztelettel
Közgazdasági bank Részvénytársaság.

Prima, száraz szőlő kötöző

hárs
11 koronáért különként eladó
Schwartz Pálnál

Szent István-utca 1. Telefon 11—26.

Ön mindennemű **Arut**
melyet eladásra ajánlanak
kaphat

ugyszintén elhelyezhet, ha idejkoros a
díjmentes előjegyzések alapján nyilván-
tartott cikkek iránt érdeklődik.

Schattenes Ügynökség Lugos
A Telefon 16. 4618

Faszén
waggon tételekben, esomagolva és
zsákolva.

Mész

és nyirfa vessző seprű
nagyban és kicsinyben legolcsób-
ban beszerezhető 3601

Stefan H.

Erzsébet királyné-körut 2. sz.
(Vörös ökrrel szemben.)

Arany, ezüst
és
brilliánskövekre

szükségem van. Ezért fizetek bárki által
hirdetett napi árnál magasabb ára-
kat is.

Zinner Vilmos

ékszerész ARAD, Ferray-utca, gr. Hu-
nyadi palota. 1941

Viszketegséget,

sömört, rüht a leggyorsab-
ban elmulasztja a Dr. Flesch-
éredeti, törvényesen védett

„Skaboforn-Kenőcs”
Nincsen szaga, nem piszkít. Min-
dig eredeti pecsétes Dr. Flesch-
főlet kérünk. Próbá tégely 3.— k.,
nagy tégely 5.— k. Csak adataz
12.— k. Kapható Aradon, Hajós
Arpád gyógyszerüzletében, An-
drassy-tér 22. Vételnei a „SKABO-
FORM” védjegyre ügyeljünk 7151

Apró hirdetések.

Levelés.

53 ÉVES nyug. posta állást, ismeret-ség hiány miatt, oly nő ismeretséget keresi, kinek üzlete vagy némi hozamánya van „53 éves” jellegre a kiadóba. 4717

ALLAMTISZTVISELŐ ismerkedni óhajt feltétlen urisszonnyal. „Diskrét” jellegű leveleket a kiadóba kérek, e lapban jelezve. 4746

Alkalmazást keres.

NYUG. ALLAMI alkalmazott könnyű foglalkozást keres. „50 éves” jellegre a kiadóba. 4716

GÉPIRÁS MUNKÁT discretió mellett elvállalok. Cim a kiadóban. 4735

GYOMOLÓSEFA KEZELÉSBEN JÁRTAS egyén megfelelő fizetéssel nagyobb gazdaságokba ajánlkozom. Egyéb gazdasági munkálatokhoz is ért. Cim kiadóhivatalban. 4685

INTELLIGENS fiatal házvezető nő magános urhoz állást keres, ki háztartás minden ágában jártas, vidékre is megy. „Házvezető” jellegre ajánlatokat a kiadóba kérek. 4659

Alkalmazást nyer.

IRODALI gyakorlattal bíró, gyors- és gépirásban jártas kisasszony azonnal alkalmazást nyer. Cim a kiadóban.

MASAMÓD LEÁNYOK, első munkakerő, felvétetik a Hunnia kalapüzletben, Forray-utca. 4742

JOHÁZBÓL való fiú TANULÓNAK lakás, teljes ellátással, felvétetik. Kruchiq Elek kereskedő, Mezőhegyes. 4665

Lakást keres.

KÜLÖNBEJÁRATU utcai szobát keres államvasuti hivatalnok ur család-nál. Értesítést a kiadóhivatalba kérek. 4724

KERESTETIK tiszta butorozott szoba, konyhával, augusztus 1-re, jellege „Tiszta.” 4718

Kiadó lakás.

2 ELEGANSÁN butorozott szoba azonnal kiadó. Cim a kiadóban. 4752

KÜLÖNBEJÁRATU utcai butorozott szoba villanyvilágítással, azonnal kiadó. Bercsényi Miklós-utca 33. 4731

BUTOROZOTT szoba, konyha, villany-nyal, azonnal kiadó. Kossuth-utca 25. szám. 4744

CSINOSAN butorozott szoba kiadó. Török Ignác-utca 1b., I. emelet. 4741

Vétel és eladás.

ELADÓ egy új nyersselyem férfiöltöny 44. számú Klein Gersonnénál, Bőtvös-utca 17. 4751

EGY KÖNNYŰ homokfutó vagy fedeles kocsis és két lóra való szerszám megvételre kerestetik. Cim a kiadóba. 4738

BAROMFIVÉSZ elleni szer „Tikin” kapható egyedül Wajdits gyógyszer-tárban, Ferenc-tér. Kis üveg 2.50 kor, nagy üveg 4.50 kor. 301

ALIG HASZNÁLT magasszárú 35-as fehér váman cipő eladó. Szent István-utca 10., I. em. 4. 4692

VISEK használt órajós és petro-leumos hordókat. Vezér Oszkár Imre olajkereskedő Budapest, Ugyonok-utca 17. sz. 4720

BOSENDORFER zongora eladó. Deák F.-u. 42. sz., II. em. 4725

HOLTÁRÁNYOK MIATT többnemű házi berendezéshez tartozó tárgyak eladók. Deák Ferenc-utca 40b., I. emelet. 4722

JÓKARBAN levő motorkerékpár eladó Perczyi-u. 3. 4715

SCHÖBERL-AGY, tisztg. eladó. Pürián-utca 5., I. em. 4743

EGESZ FIMON, vadói Saelskin Jack-hen, Hermelin kihajlókkal, eladó. Megtekinthető naponta 1—2 óráig délelőtt. Tsököly-tér 6., I. em., ajtó 7. sz. 4745

KERÉKPÁR teljesen járható, szabadon futó, eladó. Lökötyi Imre-utca 4. 4688

SZÖRVEK és fekete új selyemruha gyász miatt eladó. Pécskai-utca 12., 2. sz. 4747

ELADÓ alig használt fekete zakó öltöny, ágyhuzat, egy Eufon. Luther-u. 2. üzlet. 4728

ELADÓ szép, dus pálma. Megtekinthető naponta 5—7-ig. Cim a kiadóhivatalban. 4736

EGY nagyméretű szmirna szőnyeg, villanycsillár, konyhabutor eladó. Cim a kiadóban. 4750

MÉZET VESZEK minden mennyiségben. Irom Arnold, Arad. Telefon 10. szám. 4652

ZSOMBOLYAI 253. sz. kátrányzatlan hornyolt cserepet nagyba és waggontételben is ajánlunk. Pankotai cementárnyagár, Pankota. Telefon szám: Pankota 9. és Arad 10—84. 4098

KEVESET HASZNÁLT, teljesen jókARBAN levő futószőnyeget, legalább 8 vagy 10 m. megvételre keresek. Cim a kiadóhivatalban. 4733

ELSŐRENDŰ szilfahárs kapható Bókör szállítónál, Arad. 4649

GÉPOLAJAT ÉS GÉPZSIRT ajánl Farber Lajos, Arad. 4687

CSEREPEK, téglá mindennemű, világ-hírű Bohn-féle zombolyai békabak-bai, stb. gyárainkból, kicsinyben és waggontételekben legújanyosabban raktárunkban kapható: Müttner-telep, waggonygyárral szemben. Telefon 4508

ÚJ BUTORAKTAR nyílt Deák Ferenc-utca 40a. Butorok jutányos árban kaphatók, Wiegand cég. 4537

NŐI FEHERNEMŰ teljesen új, eladó. Cim a kiadóban. 4630

ELADÓ JÓKARBAN levő 70 lóerejű Stock-eké, naponta 12—14 hold szántásra alkalmas, eladó. Cim a kiadóban. 4669

ROMLOTT LISZTET, nagyobb mennyiséget veszünk. Cim a kiadóban.

Üzletek.

KERESEK kisebbszerű polgári vendéglőt azonnali átvételre Agoston Pál. Fácán-utca 7. 4651

Ingatlan.

ÜZLETI nagy sarokház a fővonalon eladó. Cim a kiadóhivatalban. 4695

ZOLTAN-UTCA 2. számú ház szabad kézből eladó. 4729

ELADÓ minden hányattal ellátott ur házához, egy nagyobb és egy kisebb lakással, azonnal elfoglalható. — Cim kiadóban. 4723

KAPA-UTCA 37. számú ház szabad kézből eladó. 4710

BIRTOK ELADÁS, Aradtól kocsin egy órai távolságra levő 500 kisholdas prima birtok, október elseji átadással eladó. Cim a kiadóhivatalban. 4452

ELADÓ modern magánház a belváros legcsinosabb helyén, mely 2—5 szobás lakással, 2 sz. egyk. augusztus 1-én elfoglalható. Bővebbet Beretz, Ipar- és Nyugati. 4664

500 HULD legelő kiadó Czikle János önkormányzatnál, Arad-vár. 4623

YAN-U, és Lövész-u. sarkon 490□ tel. 2 lakással, eladó, külön vagy egyben. Bővebbet Sarlot Domokos-utca 61. sz. 4586

ADOMENTES kisebb modern magánház eladó. Julius végén átvehető. Cim a kiadóban. 4485

ARAD bármely részén egy 1, két 3 lakásból álló házat augusztus 1., esetleg 15-ére bérbe keresek. Közvetítők díjaztatnak. Cim a kiadóban. 4684

EGYEDULÁLLÓ jól berendezett és forgalmu helyen, köves ut mellett, eladó gőztéglagyár 200.000 nyersanyag-gal, földörölő, cementlapok és cement-cserép készítő gépekkel, föld elővételi joggal, könnyű fizetési feltételekkel. Értekezni Kalmár Vince vagy Vaszkó Mihály fakereskedőnél, B. Endrődön (Békésm.) Ugyancsak oda betoncserépvető munkás, ki a téglagyártáshoz is ért. felvétetik. 4666

BERPAPOTA előkelő helyen, adomentes, eladó. Cim a kiadóban. 4694

Különféle.

HAZAKNÁL ELVÁLLALOK ruha-, kalapjavítást és fehér ruha varrást. Zsahó Andorné, Ferdinánd-utca 6. 4733

ELTŰNT f. hó 24-én egy 16 éves fiúgyermek, termete alacsony, vőzna, hátán kinövés. Fekete ruha és zöld öltöny rajta. Ki tud róla, értesítse a rendőrséget Aradon. 4721

FEKETE női bluz találtatott, tulajdonosa Réthy Lipót és Fia könyvnyomdai irodájában átveheti. 4740

KERESEK borbély segédet, esetleg üzleti társnak azonnali belépésre, lehet nő vagy rokkant betona, kívánatra üzletem el is adom. Bocz Mátyás, Kőrös-bökény. 4739

Ház és föld Amortisációs kölcsönt

adás-vételét közvetítem. Kérek eladási megbízást, ajánlok megvételre magán- és bérházakat. 2791

Gyúlos F. Vilmos,
Arad, Karolina-utca 10. szám.

Oktatás.

OKLEVELÉS TANÍTÓNO magán- és javító vizsgákra előkészít, zongora oktatást is vállal. Cim a kiadóban. 4732

VII. GIMNAZIUMOT VÉGZETT ur-iliu akadémia osztályu tanárt a vakációban tanításra elvállal. Cimeket a kiadóba kér. 4714

NEMET AJKU tanítónképző intézeti növendék a szünidőre ur családnál, gyermek mellé, állást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4737

DIPLOMIRTE deutsche Lehrerin mit erfolgreicher Praxis, ertheilt Unterricht. Adresse in der Administration. 4738

Meghívó.

A Magyarországi Központi Szociális Szervezet

1918. évi július 15-én, d. e. 1/10 órákor Ópáloson saját helyiségében tartja

első évi rendes közgyűlést

melyre a Szervezet tagjait ezen-nel meghívja.

Tárgysorozat:

1. Igazgatósági jelentése.
2. Felügyelő-bizottság jelentése.
3. Mérleg- és nyereség- és veszteség-számla bemutatása.
4. Az alapszabályok 2., 3., 9., 28., 30., 37., 41., 44., 45., 46., 49., 61., 62., 63. paragrafusoknak módosítása.
5. Két kisorsolás után megüresedett igazgatósági tagsági helynek választás utján 2 évre való beöltése.
6. 5 felügyelő-bizottsági tagnak 3 évre való választása.
7. Esetleges indítványok, mely indítványok a közgyűlést megelőzően 8 nappal írásban nyújtandók be az igazgatósághoz. 4734

Jókarban levő

hordókat

100—900 literig 4749

minden mennyiségben veszek

Ungár József,
Varjassy Lajos-utca 39. szám.

Megnyílt a

„VÉNUS” hölgyfodrász, kozmetikai és manikűr szalon.
A legmodernebb kényelemmel berendezve
ARADON, Andrassy-tér 9. alatt (Minorita templommal szemben)